

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

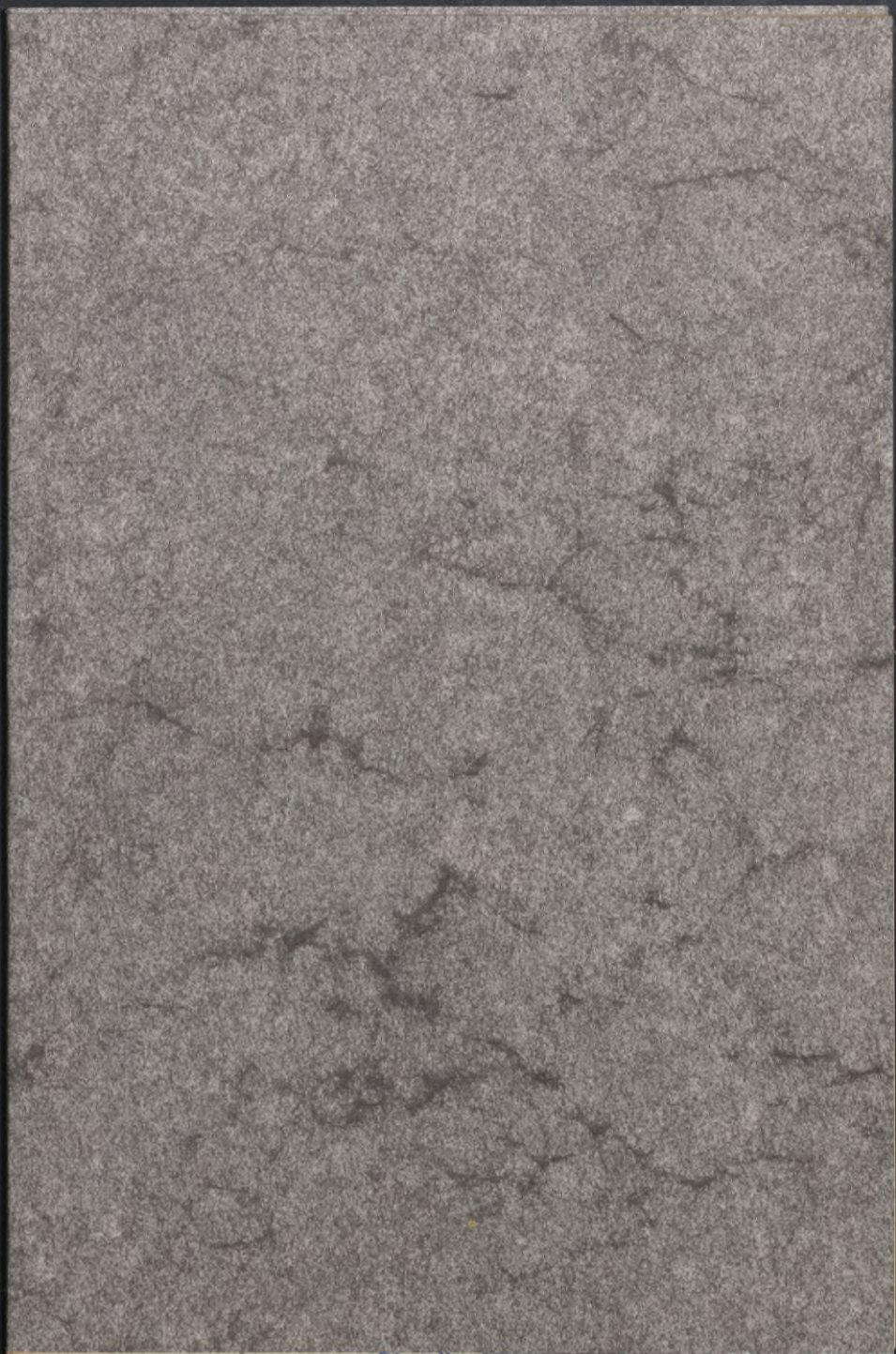
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

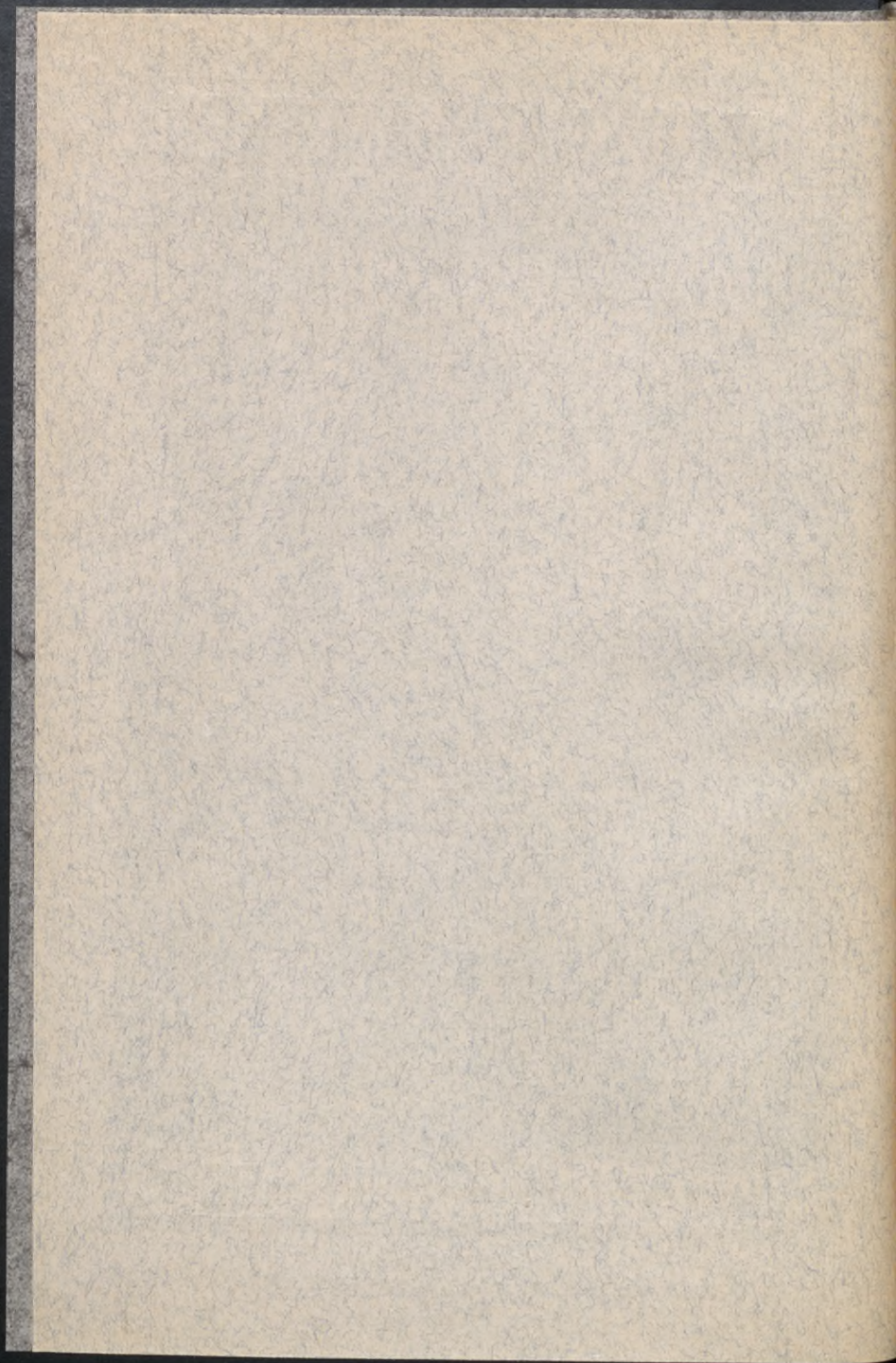
Am. Litter. 10.

UNDER SNAPPHANEKEN

ÄFVENTYR FRÅN 1678 AF I. O. ÅBERG

STOCKHOLM
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.
Pris 1 Krona

UNDER SNAPPHANEKEN

ÄFVENTYR FRÅN 1678

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION

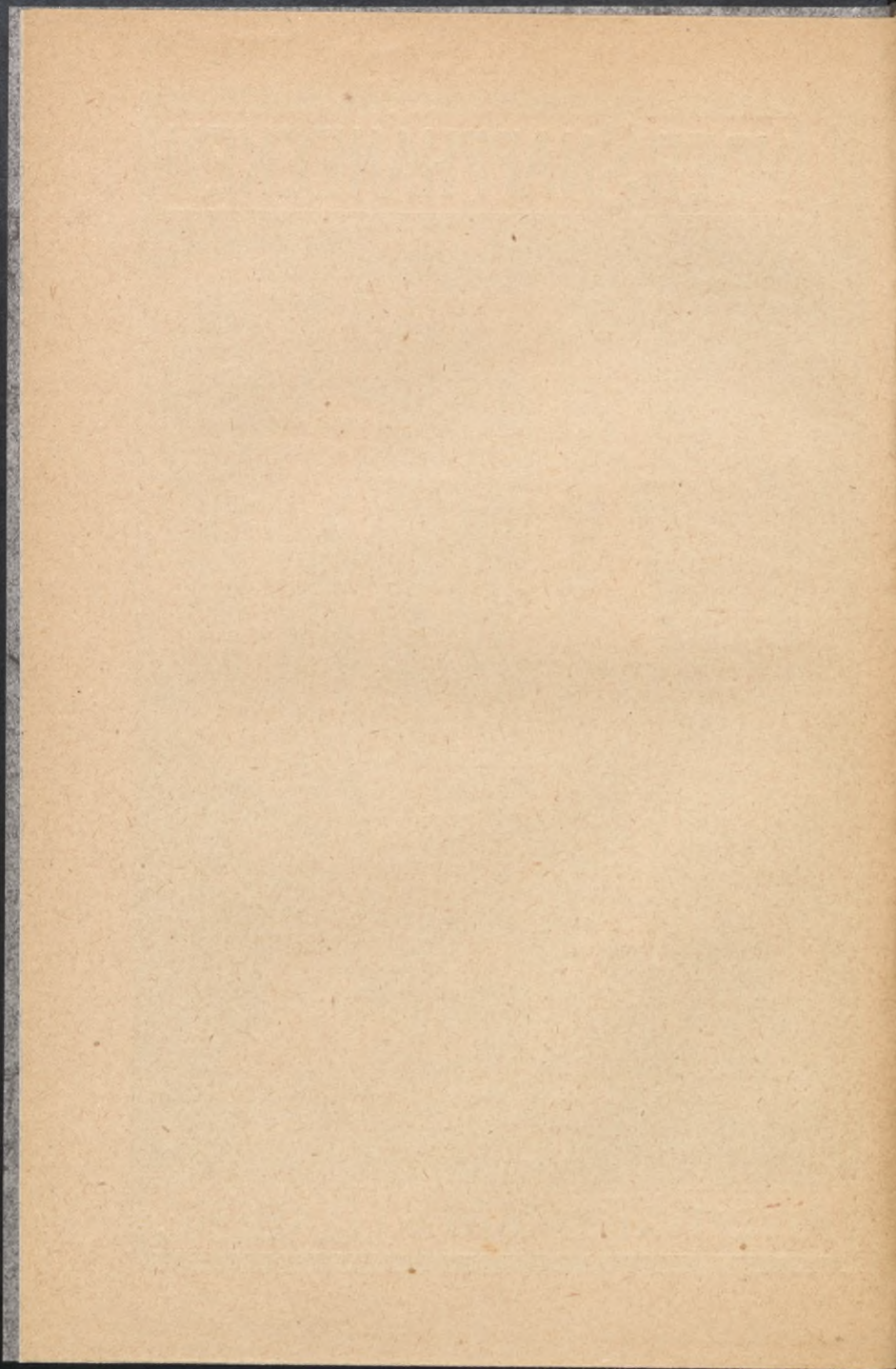
STOCKHOLM

TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1882.

UNDER SNAPPHANEKEN

ÄFVENTYR FRÅN 1678 AF I. O. ÅBERG

1.

Ungefär midt emellan Oppmannasjöns sydligaste ända och Kristianstad ligger den så kallade Fjelkinge backe, bestående af tvenne höga sandåsar. En knapp fjerdedels mil i söder derifrån är Fjelkinge kyrka belägen alldeles invid landsvägen från ofvan nämnde staden till Sölvesborg.

Men vid tiden för de händelser, som blifva skildrade här nedan, eller för något öfver två hundra år sedan, hade icke trakten kring Fjelkinge kyrka och backe samma utseende som nu.

Mycket, som finnes nu, fanns icke då, icke heller den nämnde landsvägen. Endast större eller mindre stigar förde då genom de väldiga skogarne, der skogs-huggarnes yxor högst sällan fälde de sekelgamla träden, hvilka annars antingen störtade omkull för stormens våldsamt eller också fingo ruttna ned af sig sjelfva.

Straxt i vester om Fjelkinge kyrka ligger gästgifvaregården, vid tiden för denna berättelse en låg och lång till hälften förfallen rödmålad byggnad med der och hvar högst bristfälligt tak, genom hvilket både regn och vind hade tillträde. Gästgifvaregårdarne i vår snygghet och renlighet älskande tid äro på de flesta ställena ännu ej mycket att skryta med; huru de förhållandevis skulle se ut för två hundra år sedan är då lätt att begripa.

En sqvadron vestgöta ryttare hade gjort halt vid den långsträckta gästgifvaregårdens ena ända. Denna styrka tillhörde den starka kavalleriafdelning, som under befäl af den gamle generalmajoren Per Larsson Hjerta, för sin trumpenhet och sitt danskhat af dan-

skarne benämnd »Per Näbb», var på väg att undsätta den svenska belägringshären utanför Kristianstad. Den ofvan nämnde sqvadronen stod under befäl af »Per Näbbs» son, Lars Persson Hjerta, också han en hurtig och taper yngling, som fått i grund och botten lära sig krigets svåra och mödosamma konst under sin buttre faders ögon. Lars var således ingen bortklemad morsgris, det hade han tydligt visat i slaget vid Lund den 4 december 1676.

Ett stycke afsides från ryttarne, som hade mycket att syssla med sina af två dagars nästan oupphörig ridt medtagna hästar, stodo tvenne medelålders karlar och betraktade det lifliga skådespelet framför sig. Utanför den låga öfverbyggda trappan trätte ett par hållkarlar med två resande, som nödvändigt ville ha skjutshästar.

»Ryk och dra så långt vägen räcker», utbrast slutligen den längste hållkarlen argt, när resenärerne blefvo alltför enträgne. »Hvem tror ni kan skaffa hästar der inga finns att ta? Vi hade nog tre par i stallet för ett par timmar sedan, men de annammades genast af den fördömda knektatrossen, som...»

Den argsinde hållkarlen tystnade tvärt då kamraten plötsligt ryckte honom våldsamt i tröjan. Orsaken härtill var att Lars Persson Hjerta, som befann sig endast några alnar ifrån de trätande och hört hållkarlens uttryck om hans knektar, hastigt vände sig om och gaf denne en lång och hvass blick. Denna verkade. Hållkarlarne drogo sig förlägne in i hållstugan och de resande fingo sköta sig så godt de förmådde.

Vi återvända nu till de båda medelålders karlarne. Den längste af dem var Fjelkinge gästgifvare Peder Grimmer, en myndig kaxe, som icke krusade ens för landshöfdingen, så mycket mindre för kronofogden och länsmanen. Den andre, en undersätsig figur med breda skuldror och ett öppet, djerft ansigte, ur hvilket kraft och godmodighet, men på samma gång en viss slughet framlyste, hade sin bostad på Ryssberget, beläget straxt norr om Sölvesborg på sjelfva gränsen mellan Skåne och Blekinge. Hans namn var Matts Folkesson och till yrket var han smed.

Folket, som gerna kännetecknar en person, helst en ur sitt eget stånd, genom att framför hans namn sätta namnet på den ort, der han bor, eller är född, kallade också Matts Folkesson antingen för ryssbergamatts, eller ryssbergasme'n. Denne, som lärt sig att förfärdiga icke allenast de jernbeståndsdelar, som hörde till åkerbruket och husgerådet utan äfven var ganska väl hemmastadd i vapensmedens svåra konst, stod för den skull i högt rop öfverallt i trakten. Detta hans rykte hade äfven småningom utbredd sig öfver mer än halfva Skåne och en god del af Blekinge, hvadan smedjan på Ryssberget ständigt belägrades af kunder, och deribland icke så få herremän, som trängdes om att få sina vapen iståndsatta. Matts hade dervid tagit till regel, att hvar och en skulle få sitt ärende uträttadt i den ordning han kom.

Detta väckte naturligtvis ondt blod hos herremännen, som ansågo sig vara för mer än bönderne, och ganska ofta föreföllo rätt allvarsamma uppträden utanför smedjan på Ryssberget. Men som Matts strängt och obevekligt fasthöll sin en gång fattade föresats, lade sig småningom herremännens ovilja mot honom, och han blef ännu mera aktad och ärad för denna sin fasta karakters skull.

Trettioåriga kriget hade, trots allt det folk, som det drog ifrån Sverige, dock i det stora hela ett välgörande inflytande på vårt land. Många utlänningar, som i Tyskland kämpat under de protestantiska farnorna, öfverflyttade efter fredsslutet till Sverige och förde med sig sina länders åskådningssätt, seder och kultur. På denna väg inkommo också i landet en mängd wallonske smeder, somlige ganska framstående i sitt yrke.

Det var af en sådan smed, bosatt i trakten af Wexjö, der Matts Folkesson arbetade, som han lärt sig konsten att laga och förfärdiga icke blott skjututan äfven hugg- och stickvapen. Matts härstammade nemligen från en urgammal smålandsslägt, men hade såsom minderårig varit tvungen att följa sin fader, när denne flydde till Skåne för att undgå straffet för ett i hetsigt mod begånget dråp. Då Matts arbetade i Wexjö

hade han tagit sig ett annat namn, hvarigenom han undgick vådan att få lida för fadrens missgerning.

Den gamla kärleken till det ursprungliga fäder-neslandet hade dock aldrig kunnat förqvävas i gossens hjerta, och då fadren dog samtidigt med att Skåne införlivades med Sverige genom freden i Roeskilde den 26 februari 1658, var Matts Folkesson nära nog den förste, som skyndade att svärja Karl X Gustaf tro- och huldhetsed. Och denna sin ed höll den genom- hederlige ryssberga-sme'n obrottsligt ända till sin död, huru mycket tiden än vexlade och huru många veder- värdigheter han än fick genomgå.

Peder Grimmer, Fjelkinge gästgifvare, karakteri- seras deremot bäst, när man säger om honom, att han var en person, som väl visste att »vända kappan efter vinden». Det fanns också folk, som djerfdes påstå, att Peder icke hela sitt lif förfarit så rent och heder- ligt, som han stundom lät påskina, isynnerhet vid er- hållandet af gästgifveriet i Fjelkinge, men Gud nåde den, som ens vågade knysta härom så att Peder hörde det, han skulle allt komma att må temligen illa under hela sin återstående lifstid, så framt den hunne bli så särdeles lång.

»Det har nu i många dagar varit ett brokigt lif här», sade ryssberga-Matts, under det han förnumstigt tog sig om hakan. »Du har väl inte fått någon ro på hela natten?»

»Hvarken natt eller dag», inföll Peder Grimmer och betraktade med föga vänliga blickar tvenne ryt- tare, som från höskullen kastade några knippor hö ned till sina väntande kamrater. »Innan knektarne kommo hit, de här utgöra den tionde afdelningen, som bara sedan i går morgon tågat här igenom, hade jag två skullar fulla med hö, och nu finnes det knappt dagsfoder för två par hästar. När de der väl begifvit sig af, ska' man väl få söka med ljus efter höstråna.»

Det var icke utan den djupaste bitterhet, som Peder Grimmer uttalade dessa ord. Då Matts Fol- kesson af hans derefter iakttagna tystnad märkte, att han försjunkit i de sorgligaste betraktelser, sade han:

»Men, du får väl ersättning af kronan, vill jag förmoda.»

Ett försmädligt och bittert leende spelade kring Peder Grimmers läppar då han sade:

»Tro det! Nej, förr ska' det ske tecken i sol och måne!»

»Åh, säg inte så», menade ryssberga-Matts och lade sin breda sotiga hand på gästgifvarens skuldra, »kung Karl är rättvis och om du säger till honom ärligt och öppet hvad du förlorat, så ersätter han dig nog.»

»Hm, hm», pustade Fjelkinge gästgifvare och gick några slag fram och tillbaka. »Kan väl vara, men inte tror jag mycket derpå. Det värsta är att vi snart få ondt väder igen och det...»

»Har du då sett några märken?» afbröt ryssberga-smé'n häftigt.

»Ja väl, hun' min, Fille, som ligger och gassar sig der borta vid la'gårdsväggen, åt gräs i går. Det är då för bedröfligt», fortfor han och stampade i marken, »att det ständigt ska' vara så motigt, men jag kan tro, att det är Guds straff för all den örlog, som nu är rådande i landet.»

»Ja, du kan nog ha rätt», inföll Matts Folkesson, som var lika vidskeplig som gästgifvaren. »Inte heller tror jag att vi få godt råg- och kornpris på det här halfåret.»

»Det vore väl den Svedde», utbrast Peder Grimmer och såg förundrad på Matts. »Har också *du* sett några märken, som tyda derpå? Jag behöfver allt köpa mycket korn i rappet.»

»Ja väl. Om du kommer ihåg, så var det full storm i fjöl på förmiddagen Michaëli dag.»*)

Peder Grimmer funderade en stund; derpå sade han långsamt:

»Ja, jag tror nu att jag vill påminna mig det.

*) I Skåne troddes allmänt, att om det blåste Michaëlidagens förmiddag, skulle spanmålen bli dyrast under första halfåret efter skörden. Bläste det på eftermiddagen blef den mycket billig och bönderna sålde då icke säden förr, än detta ödesdigra halfår var till ända.

Anfäkta! Det är inte nog att krigets olyckor ska drabba oss, måste vi äfven...»

»Häda inte», afbröt ryssberga-Matts allvarligt. »Kriget skulle inte vara så farligt att dra's med, ty de svenske knektarne ä' inga elaka karlar, men hela landsplågan kommer från de fördömde snappha... men hvarför blir du så röd i synen när jag talar om snapphanarne? Det var besynnerligt?»

Matts Folkesson hade knappt hunnit vidröra detta ämne förrän en glödande rodnad sprang upp på gästgifvarens brunstekta kinder. Han vände sig hastigt bort och mumlade en förbannelse inom sig sjelf. Efter några ögonblicks inre kamp hade han dock återvunnit så mycken sjelfbeherskning, att han kunde afgifva detta svar:

»Hvarför jag blef röd i synen när du nämnde snapphanarne? Det är en dum fråga, Matts. Kommer du inte ihåg att Sven Påfvelsson för två år sedan brände upp min ladugård, då jag förlorade fyra kor och tre hästar, som alla innebrändes?»

»Jo, det kommer jag nog ihåg. Det var jemt åtta dagar efter sedan Karl XI, den Gud nådeligen beskydde, vunnit segern vid Lund.»

»Rätt så», nickade Peder Grimmer, som nu återfått den förra färgen på kinderna. »Kan du nu undra på att jag rodnar af ilska hvar gång jag hör snapphanarne nämnas?»

»Nej, nej», utbrast den hederlige ryssberga-smeden och räckte gästgifvaren försonande handen, »jag trodde, att... att...»

»Hvad för slag», utbrast Peder Grimmer och lyckades att bemästra sin oro så väl, att Matts Folkesson icke märkte det ringaste spår deraf. »Hvad trodde du?»

»Förlåt mig», svarade denne efter några ögonblick och såg icke så litet förlägen ut, »jag trodde... att... att du... höll med dem!»

Fjelkinge gästgifvare tog ett par steg tillbaka, liksom hade han oförmodadt trampat på en orm.

»Ha, ha, ha, ha», skrattade han derpå med en

både ilsken och orolig ton. »Ha, ha, ha, hvem ta'r du mig för, ryssberga-Matts, är du galen, eftersom...»

Han uttalade ej sista orden, utan fäste istället sina blickar på en ung pojke, som springande närmade sig på den smala skogsvägen från Gualöf. När pojken äntligen hunnit fram i närheten af gästgifvaregården, stannade han och såg sig omkring.

»Det är Jerker från Saxaviken», tänkte Peder Grimmer. »Anamma den pojken; han har en gång, rätt så han inte är mer än 15 år gammal, spelat mig ett fult spratt, men jag ska väl ha honom i godt minne. Undrar hvad han vill.»

Det dröjde icke länge, förrän han fick svaret på denna sin tysta fråga.

Jerker från Saxaviken, såsom vi nu veta att nykomlingen hette, hade just nu fått sigte på Matts Folkesson, som ännu icke blifvit honom varse, utan istället betraktade Peder Grimmer med förvånade blickar. Utan att bry sig om den trötthet, som mängen gång kom hans ben att svigta under honom ilade han fram till ryssberga-smeden och utropade, under det han kippade efter andan:

»Skynda er... hem... fader Matts... snapp... snapp... hanar... ne... ä'...»

»Lugna dig, pojke», afbröt Matts Folkesson och tog Jerker i sina armar just som han var nära att segna till marken. »Hemta andan först och tala sedan.»

Hur gerna Peder Grimmer hade velat aflägsna sig, kunde han nu icke göra det, för att ej draga alltför starka misstankar på sig. Han stannade för den skull kvar, till utseendet skenbart likgiltig, men inom sig sjelf svärande ve och förbannelse öfver de motgångar, som under loppet af denna dag drabbat honom. De blickar han förstulet gaf Jerker voro också hvassa som dolkar.

Sedan femtonåringen väl hunnit lugna sig, berättade han att snapphanar aftonen förut först plundrat Norge gästgifveri, dödat gästgifvaren och dennes hustru, skändat hans båda döttrar och derefter stuckit eld på gården, som helt och hållet nedbrunnit. Öfver Ryssbergets skogstoppar hade folket i Matts Folkessons

smedja sett röken efter den stora branden. Under nattens lopp kommo också gästgivarens båda drängar, slagne och blodige, till smedjan på Ryssberget och berättade, att de vilde stigmännen styrde sin kosa ditåt.

Under denna Jerkers berättelse rörde sig icke ett drag i Peder Grimms jernhårda anlete, men så snart han väl sett Matts Folkesson och femtonåringen försvinna åt skogen till, förändrades det som genom ett trollslag. Den afskyvärdaste grymhet stod att läsa deri, och hånleendet kring hans läppar bredde sig till slut öfver hela ansigtet, då han, gående köksvägen in i gästgifveriet, mumlade för sig sjelf:

»Så är det då ändteligen slut med honom. Bra, Sven Påfvelsson! Det är troligtvis dig, som jag har att tacka för, att den, som mer än alla andra kände till hela mitt förflutna lif, inte mer kan vittna emot mig. Bra emellertid att hvarken pojken eller Matts i första häpenheten kommo att tänka på att be rytterne här om hjälp. De aftåga snart och då ha vi fria händer. Ah», utbrast han ilsket under det han stannade i köksdörren och knöt båda händerna efter Matts Folkesson, som just i detsamma försvann i gualöfsskogen, »du ska ej för inte tre gånger ha nekat mig din vackra dotter till äkta; nu får du väl snart erfara hur Peder Grimmer vet att hämnas.»

2.

Ungefär en fjerdedels mil ifrån Ryssbergets sydligaste spets låg Matts Folkessons bostad. Det var en aflång byggnad, som i norra ändan innefattade ett ganska stort rum med kök, samt vägg i vägg dermed smedjan.

Det var alltså långt ifrån trefligt för de i stugan boende att ha smedjan ända inne på näsan. Men saken stod nu icke att ändra och dessutom voro innevävarne vande vid det döfvande bullret ända från barn-

domen. Den värsta olägenheten bestod ändock deruti, att gnistorna från smedjans skorsten hotade tända eld på det öfriga stugtaket. Icke långt före denna berättelses början hade det också varit ett svårt tillbud till eldsvåda. Matts Folkesson och hans tre gesäller hade dock efter nästan öfvermenskliga ansträngningar lyckats dämpa elden, dock först sedan den förtärt nära nog halfva taket.

I denna boning, der allt var så putsadt och fint, ända från den simpla renskurade skärbrådan till den snöhvita drällsduken på det målade fönsterbordet, hvilket dessutom pryddes af vackra och väl vårdade blommor, hade Matts Folkesson tillbragt de sista åren i ostördt lugn. Arbetet gick sin gilla gång och under hvilostunderna hemtade han tröst i sin vackra dotters sällskap. Denna hade blifvit honom dubbelt kär allt sedan hustrun efter blott några dagars sjukdom bortrycktes af döden. Inga Mattsdotter var också en älsklig qvinna i sin fulla fägring, ömhjertad och varm, och derfor allmänt omtyckt af alla, med hvilka hon kom i beröring.

Några dagar före denna berättelses början hade hon fyllt sitt tjugonde år. Gubben Matts hade den dagen riktigt slagit på stort och bjudit in sina tre gesäller på en liten extra förplägning. Inga var sjelfva glädjen och gesällerna hade aldrig känt en sådan förtyusning som när den unga flickan på sitt okonstlade och rättframma sätt glammade och skämtade med dem. Midnatten hade redan inbrutit, då födelsedagskalaset slutade och hvar och en gick att njuta den väl behöfliga hvilan.

Gesällerna voro just sysselsatte med sitt arbete då Matts Folkesson andtruten återkom från sitt besök i Fjelkinge, hvilket blifvit skildradt i förra kapitlet. Jerker hade återvänt till sitt hem, beläget vid stranden af Sisbäcken, ungefär midt emellan Sissjön och Saxaviken, följd af många tacksägelser från den gamle smeden.

»Nej, se mästar'n», utbrast den längste gesällen och var nära att i öfverraskning tappa släggan, »men Herre jestaness så han ser ut!»

Vid detta utrop upphörde hans kamrater med arbetet, och betraktade, äfven de, Matts Folkesson med lika förvånade blickar som deras kamrat.

»Ja, det må du väl säga», mumlade ryssbergasme'n och skakade på hufvudet. »Nog har jag anledning till att vara både förvånad och ledsen. Är Inga hemma?»

»Ja vars», svarade gesällerna och den, som förut talat, fortfor:

»Nog såg jag henne för en stund sedan gå ned till brunnen efter vatten.»

Gubben Matts svarade icke härpå. Han afkastade genast helgdagsdräkten och tog på sig sina arbetskläder, samt började derefter att oförtrutet arbeta på lagningen af en vacker dubbelpistol, som en förnäm herremän lemnat honom tre dagar förut.

Härunder betraktade gesällerna hvarandra med talande blickar. De vågade ej knysta ett enda ord, ty Matts Folkesson hade en gång för alla sagt till, att han under arbetet ej ville ha några »babblande skator». Den gamle mästaren var sträng i sina fordringar, men så var han också som en far för sina arbetare, och desse återigen vördade honom därför och erkände villigt, att de aldrig skulle kunna komma i en bättre lära än hos Matts Folkesson.

Den frispråkigaste bland dem alla var länge Hans, såsom den förste talaren allmänt benämndes. Han var den ende, som ibland tordes öfverträda mästarens befallning att ej prata och arbeta. Men så hade han också varit längst i Folkessons tjänst, och var, såsom Matts sjelf erkände, nästan fullärd. Hans öfrige kamraters blickar hvilade därför nästan utan återvändo på Hans och de talade oförlommeradt detta språk:

»Den, som ändock visste, hvad mästare'n tänker!»

Länge Hans begrep ögonspråket. Han var lika nyfiken som kamraterna och vändades för den skull lika mycket som de. Så slutet och nedslagen hade han aldrig förut sett Matts Folkesson. Sedan han därför skrufvat hit och dit och länge mumlat för sig sjelf en hel ramsa meningar, sade han med en ton, som han nästan med våld måste pressa fram:

»Nej, nu står jag, min Gud och själ, inte ut längre. I fyra långa år har jag varit här och ännu aldrig sett mästare'n så nedslagen som i dag. Mästare'n får bli rasande på mig, men glappmuntt är jag inte, det känner nog mästare'n till. Men det här öfvergår hela mitt förstånd och mina kamraters med, eller hur, pojkar?»

»Ja-a-a», svarade desse samtidigt och med långt utdragen ton.

Matts Folkesson hade redan vid de första orden från sin äldste gesälls läppar vändt sig om. En stund betraktade han allvarligt, nästan sorgset, ömsom länge Hans, ömsom de andre gesällerna. Han tycktes till en början tvehågsen om han skulle tiga eller tala. Slutligen sade han med en ton, som lät så dof, som hade den kommit direkt från grafven:

»Det står illa till här i trakten. Vi få nog inte sitta länge i lugn här.»

»Ni menar kriget», inföll länge Hans, »men nog ä' vi fredade, så länge svensken ligger kvar framför Kristianstad.»

»Det tyckes som om vi skulle vara det», svarade ryssberga-smeden, »men det är långt härifrån och till Kristianstad. Dessutom utskicka svenskarne aldrig några ströfkåre åt detta håll, så att...»

»Jag hörde sägas i morgse, att sådana finnas vid Fjelkinge», afbröt den yngste gesällen och betraktade Matts Folkesson med blickar, hvilka tycktes säga så mycket som: »bli nu inte ond för att också jag blandat mig i samtalet.»

Ryssberga-smeden förstod dessa blickar, och som nu ämnets vikt betydde mera än hans stränga förbud, sade han, i det han vänligt klappade gesällen på axeln:

»Jag har nyss kommit från Fjelkinge, min gosse, och sett svensken der. Det är gamle 'Per Näsbs' afdelning, men den har annat att göra än att ströfva hitåt. Hären vid Kristianstad behöfver förstärkning och derfor måste 'Per Näsbs' dit. Nej, pojkar», fortfor han, »vi få allt lita på oss sjelfva om det gäller, såsom jag för visso tror att det gör.»

När Matts Folkesson uttalat dessa ord började

han att mäta smedjan med stora steg. Sedan han hållit på dermed en god stund utan att någon af gesällerna vågade störa honom i hans djupa funderingar, gick han till hvart och ett af de redan lagade vapnen, undersökte hvart och ett mycket noga, och sade derefter, sedan han funnit att alla voro i vederbörlig ordning:

»Hur många fiender tro ni att vi fyra ska' kunna försvara oss emot, om Ingrid laddar bössorna åt oss. Ni vet, pojkar, att den tösen inte alls är blödhjertad af sig?»

»Ja», inföll den yngste gesällen och tog sig fundersamt om hakan, »så der en tio eller tolf stycken.»

»Du pratar, Anders», inföll den, som var något före honom i tjensten hos Matts, »tio eller tolf! Säg heldre ett par dussin!»

»Jaha, du har då litet mera förstånd, Jöns», inföll Matts Folkesson; »men nu ska' vi också höra hvad Hans säger.»

Denne lät sina stora mörkblå ögon öfverfara mästar'ns och kamraternas gestalter, liksom ville han på detta sätt pröfva hvars och ens styrka innan han svarade. Slutligen tycktes han också fullt belåten med hvad han sett och sade för den skull:

»Minst femtio kunna vi hålla stängen emot. När kulorna och krutet ä' slut ha vi ju släggorne, och mästar'n har sjelf sagt, att vi handtera dem som hela karlar.»

»Det var bra sagdt», menade den gamle smeden, som oaktadt sin rättframhet i allting icke ogerna hörde att hans utsago togs till grund för någon mening. »Jag tror som länge Hans. Men, vet ni nu, pojkar, hvad det är för fiender, som jag väntar?»

»Snapphanar, kan jag tro», inföll Anders på ett temligen öfvertygande sätt.

»Hur vet du det?» utbrast Matts Folkesson och spände sina skarpaste blickar i gesällen.

»Jag hörde det för ett par timmar sedan af Saxavika-Jerker», svarade Anders lugnt och utan att förändra en enda min. »Jag visste, att Jerker skyndade efter mästar'n till Fjelkinge.»

»Och det der hade du inte sagt åt oss?» ropade Hans och Jöns på samma gång.

»Nej, jag ville inte oroa er. Dessutom visste jag nog att mästar'n skulle tala om alltsammans, när han kom hem.»

»Du är en klok pojke, Anders», inföll nu Matts Folkesson, hvilkens alla misstankar med ens häfdes, icke blott af den unge gesällens frimodiga yttrande, utan äfven af den rena blick, som träffade den gamle smeden ur Anders' ljusblå ögon. »Du kan allt tänka litet längre än näsan räcker, det ser jag nog samt.»

»Skräp vore det annars», tänkte Anders för sig själf. Högt sade han: »Om nu mästar'n vill som jag, så är det bäst att vi göra oss i ordning så fort som möjligt, för si' Jerker sa', att det är Sven Påfvelsson, som står i spetsen för bandet, och den karlen är nog känd för att vara qvick i vändningarne.»

»Nu har du också rätt, Anders. Gör ni er i ordning, pojkar, medan jag går in och talar med Inga. Men släck inte ut elden på härden, för det skulle kunna hända att vi behöfva knipa de skurkarne med glödande tänger.»

»He, he, he», skrattade länge Hans och visade derunder en bred och bländhvit tandrad, »det skulle allt göra dem ogement godt.»

»Ja, nog skulle det så», menade Jöns och började att draga »pusten», medan Anders lade fyra långa tänger på härden. »Det finnes inte nog strängt straff åt dylika gemena skojare.»

»Det påstås», sade Hans och såg förnumstig ut, »att Påfvelssons band består af både skånske och blekingske snapphanar.»

»Så har jag också hört», inföll Jöns och ställde de fyra största släggorna mot städet midt på golvet, på det att de skulle vara fortare till hands.

Anders var som bäst i farten med att nedtaga de bästa färdiga skjutgevär, som funnos i smedjan. Då han förnam de ord, som Jöns yttrade, vände han sig om till hälften och sade:

»Jag har hört, att hvarenda en bonde i Mellby gått med Påfvelsson.»

»Prata nu inte så mycket, utan handla mera», inföll Matts Folkesson i detsamma. »Jag kommer snart tillbaka och då vill jag att allt ska' vara klart.»

3.

Peder Grimmer hade, såsom vi af det föregående sett, känt icke så liten glädje öfver att gästgifvaren på Norje blifvit dödad af snapphanarne.

Han hade också stort skäl till att vara synnerligt glad deröfver, ty Norje-Pelle, såsom den ofvan nämnde gästgifvaren benämndes man och man emellan, hade sig tillfyllest bekant alla de streck, som Peder Grimmer gjort sig skyldig till ända från det han på egen hand kom ut i verlden. De två gästgifvarne voro nemligen födde i samma by och uppväxte barn tillsammans.

Sedan Peder Grimmer genom ett af köksfönstren lurande gifvit akt på hvad de båda resenärerne, som just underhöllo ett lifligt samtal med den unge Lars Persson Hjerta och under ifriga rörelser pekade än på manbyggnaden, än på uthuslängorne, skulle taga sig till, såg han dem slutligen, åtföljde af ryttartruppens befälhafvare, styra kosan till stallet.

Det var nära att gästgifvaren i dessa ögonblick fått ett slaganfall, så förskräckt ända till ytterlighet blef han. Peder Grimmer ville ropa, men tungan nekade att göra tjenst.

Just i detta ögonblick stack den ene hållkarlen försigtigt in hufvudet genom dörren, som ifrån köket ledde till det nedrökta skänkrummet, i hvilket ryttare och bönder gormade om hvarandra, under det de höllo på att dricka och kurtisera Peder Grimms hushållerska, en klotrund och rödfnasig piga, hvilkens trubbnäsa hade en sådan märkvärdig dragning uppåt, att den beqvämt skulle kunna begagnas till att »samla

regnvatten i», såsom en af de försmädde ryttarne helt försmädligt yttrade.

Gästgifvaren blef genast varse hållkarlen och vinkade honom till sig.

»Nu går det åt fanders», sade Peder Grimmer med knappt hörbar stämma och pekade åt stallet till. Hållkarlen följde riktningen af hans finger och yttrade, i det han bestört for med handen öfver den svett-höljda pannan:

»Det ser illa ut för oss. Vet du hvad det är för ena gynnare, de der herrarne?»

»Nej, lika lite' som du, Niklas. Men nu är det bäst att vi akta oss, för om de få tag i...»

»Hästarne, menar du», ifyllde Niklas, under det hans grofva och råa anlete förvreds af ett bredt grin. »Åh, var lugn, du, jag har nog gömt dem så väl, att de inte ska få tag i dem.»

»Är du säker derpå? *Riktigt säker?*» sporde Peder Grimmer derpå med tonvigt på de sista orden.

»Ja, jag tror det. De ska ha fanken så godt väderkorn om de ska' kunna snoka rätt på dem.»

»Hvar har du då gömt dem?»

»I färkätten.»

»I färkätten! Är du tokig! Man kan ju se igenom hela...»

»Stopp och belägg, Peder Grimmer», afbröt hållkarlen och lät vid dessa ord höra ett kort undertryckt skratt. »Du kan inte tro hvad jag gjort med kätten. Alla de gamla bräderna, som inte gingo åt vid inredningen i fähuset, har jag användt till en vägg för kätten och gjort den så tät, att inte ens en fluga ska' kunna tränga sig igenom fogningarne. Der ser nu alldeles ut som om det vore ytterväggen. Men jag har också varit så försiktig, att jag omlindat hästhofvarne med halm, så att 'Svarten', som har ovanan att jemt sparka i spiltan, nu kan göra det så mycket han behagar, utan att det minsta ljud ska' höras. Foder och vatten ha de äfven tillräckligt, så att inte behöfva de...»

»Du är slugare än jag trodde, Niklas», afbröt Peder Grimmer, »och komma vi helskinnade ifrån den

här affären, så ska' du, så saunt jag lefver, ha en god dusör för ditt besvär. Men, det är väl ingen, som kan höra oss», fortfor Peder och såg oroligt bort till dörren, hvilken Niklas dragit i lås efter sig.

»Asch nej, knektarne ä' så i farten med att ha fyr med Greta, att de knappt skulle höra om åskan sloge ned i rummet.»

Temligen lugnad häraf drog Peder Grimmer sin äldste hållkarl med sig bort i en ännu mera aflägsen vrå och hviskade honom i örat dessa ord:

»Jag kan ju lita på dig, Niklas?»

»Som på dig sjelf, Peder Grimmer. Det vet du allt för väl utan att behöfva spörja derom.»

»Nå, du har ju hört, att Sven Påfvelsson är i trakten?»

»Nej», utbrast Niklas och tog ett par steg tillbaka, »det har jag inte förnummit.»

»Jo, så är förhållandet. Han brände Norje i natt, har jag hört.»

»Jaså. Nå, hur gick det med den högfärdige Norje-Pelle? Det vet du väl inte?»

»Jo vars», svarade Peder Grimmer och omtalade derefter hvad han förnummit af Jerkers i Saxavik berättelse till Matts Folkesson. »Bara svensken får gå sin väg ha vi fria händer.»

»Bra det», menade Niklas. »Men jag skulle inte ha något emot om Sven gjorde en liten påhelsning hos ryssberga-sme'n, naturligtvis med samma följd som vid Norje.»

Och vid dessa ord gjorde hållkarlen en betecknande rörelse med båda armarne.

»Åh, var lugn du, Sven Påfvelsson har godt väderkorn, så snart det gäller byte», inföll Peder Grimmer. »Tänk bara så många präktiga vapen mästern Folkesson har i sin stuga! Det skulle allt smaka att ega dem. Jag var hos Matts för några dagar sedan och...»

»Träffade Inga», afbröt Niklas, under det han plirade skälmaktigt med ögonen.

»Inga... Inga... hvad har du med det att göra! Men, för tusan, du tycker väl inte om tösen?»

»Nej, det kan du vara lugn för! Jaså, Matts har så mycket vapen?»

»Jojo men du! Hela smedjan är fullhängd med bössor, pistoler, värjor och... och nog var det vackert att se, men en sak tyckte jag inte riktigt om.»

»Hvad var det då?»

»Jo, gesällpojkarne glodde som om de aldrig sett folk förr. Jag höll på att ge den länge räkeln Hans en truthuggare, så att han vändt benen i vädret, om...»

»Jag råder dig till att låta bli det», inföll hållkarlen tvärsäkert.

»Hvad är det du pratar för smörja. Tror du att jag är rädd för Hans, rätt så han är hela hufvudet längre än jag?»

Och med dessa ord visade Peder Grimmer ett par grofva och bastanta knytnäfvar.

»Åh, inte just rädd», svarade hållkarlen, »men jag är säker på, att du kommer till korta mot honom.»

»Jag?»

»Ja, just du!»

»Nej, nu måste jag skratta åt din dumhet», utbrast gästgifvaren icke utan en ton af ilskenhet. »Skulle länge Hans rå på mig?»

»Ja, du vet att jag är din öfverman i brottning», inföll Niklas liksom triumferande. »Vi ha försökt många gånger, men alltid har du kommit till korta.»

Om en annan sagt gästgifvaren denna beska sanning så oförbehållsamt rakt upp i ansigtet, skulle han nog fått smaka på Peder Grimms knytnäfvar, men nu vågade Fjelkinge gästgifvare icke yttra ett enda ord, emedan han visste att han i Niklas hållkarl hade sin öfverman. Men betydligt skamflat var han likväl och denna mindre behagliga känsla gaf sig under dessa minuter luft i en mängd envisa hostningar, hvilka föreföllo hållkarlen så löjligen, att han begynte skratta med full hals.

»Jaja», yttrade Niklas derpå med lägre stämma, »låt du Hans vara i fred, det är ditt bästa. Att han har riktiga smedsarmar och smedsnäfvar, det fick jag nog erfara under sednaste marknaden i Sölvesborg. Vi togo der både rygg- och kragtag, och den, som daskade

mig i backen som om jag varit en liten pojke, det var allt länge Hans det. Akta dig bara.»

Peder Grimmer, som nu ändteligen hunnit sansa sig, ämnade svara, då ett ihållande jubelrop utifrån gården kom honom att med ens glömma sitt meningsutbyte med Niklas. Han hade dock icke hunnit många steg fram på golfvet, förrän han studsade tillbaka så häftigt, som om han med ens slagit pannan mot en stenvägg.

Från stallet hördes oupphörliga yxhugg och medan ljudet häraf bragte såväl Peder Grimmer som hållkarlen Niklas i förvirring, utträdde en af ryttarne derifrån, ledande den förut omtalade »Svarten» vid betslet.

»Jo, nu är det väl tillståndt åt oss», skrek Fjelkinge gästgifvare. »Ser du inte att de till och med tagit bort halmen, som du lindat kring hofvarne.»

Niklas kunde ej straxt svara. Med kroppen framåtlutad och ögonen uppspärade som om de skulle ramla ur sina hålor betraktade han uppträdet på gården. Till slut fick han dock mål i munnen.

»Hvad ska vi nu göra», utbrast han bestört och höll sig fast i en stolskarm för att ej falla.

»Det är aldra bäst att vara lugn», svarade Niklas. »Men om vi hade en plats att gömma oss på medan den värsta stormen får gå öfver, nog skulle det vara bra alltid.»

Niklas hade knappt fått sista ordet öfver läpparne då en ny och större ryttartrupp sprängde in på gården och helsades af sina der förut varande kamrater med ett ihållande jubelrop. I spetsen för truppen red en gammal bister krigare, hvilkens stränga blick knappt nog förändrades, när den unge Lars Persson Hjerta sprang fram till hans häst och helsade honom med dessa ord:

»Välkommen, far. Ingenting viktigt har förekommit.»

»Nu ha vi då riktigt kommit i klistret», utbrast Peder Grimmer och pekade på den nykomne gamle bister krigaren. »Den der är 'Per Näbb', och om det är sanning...»

»På vinden finnes det ju plats för oss», afbröt Niklas hållkarl hastigt och med en ton, som tydligt röjde hans obenägenhet att sammanträffa med svenskarne.

»Ja, du har rätt», menade Peder Grimmer, »men svårigheten ligger i att komma dit utan att bli upptäckte.»

»Kom, så ska' vi ändock försöka.»

Försöket slog illa ut för gästgifvaren och hans hållkarl, ty just som de ämnade smyga sig omkring knuten varseblefvos de af ett par ryttare. Flyktigarne blefvo eftersatte och upphunne redan innan de kommit fram till den lilla bakdörr, från hvilken en smal stegen, som kunde uppdragas, ledde upp till vinden.

Framförde till Lars Persson Hjerta, och tillsporde om orsaken, hvarför de gömt hästarne och ej ville lemna dem åt de resande herrarne, räddade sig Peder Grimmer tvärt emot hållkarlens förmodan med den förklaringen, att han ville gömma dem åt de svenske officerare, som möjligtvis skulle kunna behöfva hästar, och han tillade, under det han gaf de resande en harmfulm blick, som ej undgick den unge löjtnanten:

»Jag kunde ju ej veta hvad det der är för ett slags folk. Att de inte ä' officerare, det kan man då se på dem, och då jag som sagdt var endast ville...»

»Ja, det är bra», afbröt Lars Persson Hjerta, »men nu ska' de ändock ha hästarne, för du ska' veta, att de ä' kungens kommissarier och resa till hären med soldaternes aflöningar samt ha officers rang.»

»Det kunde jag inte lukta mig till», svarade Peder Grimmer harmsen och kände en icke så liten afundsjuke, då han förnam att de båda kommissarierne hade så mycket penningar med sig, ty att de måste ha ganska betydligt af den varan, framgick ju deraf, att de förde med sig knektsolderna. Då han ånyo kommit in i köket tillsammans med Niklas, som också fått gå sina färde när gästgifvaren försäkrade att det endast var på hans uttryckliga befallning som hållkarlen stängt in hästarne, sade han:

»Hvilken fördömd otur, Niklas. Tycker du inte det, eller hur?»

»Tvertom, jag tycker att vi haft en märkvärdig tur, jag.»

Peder Grimmer betraktade sin hållkarl med besynnerliga blickar.

»Jaså, du tycker det», sade han förvånad, »men så tycker inte jag. Begriper du inte att det nu ska bli svårare för oss att komma härifrån då vi inte ha hästar.»

»Men, så ha vi i stället så mycket bättre ben», inföll Niklas och slog med flata handen på låret.

»Det är nog sannt, det», menade Fjelkinge gästgifvare och mätte köksgolfvet med stora steg. »Ja», mumlade han derunder för sig sjelf och ökade gången, »jag måste härifrån. Jag har ingen ro i min själ, förrän jag får se Matts Folkesson i stoffet eller också försonad med mig derigenom att han gifver mig sin dotter till hustru. Sven Påfvelsson har gått upp på Ryssberget, sa' Jerker. Undrar om han har gått rakt på smedjan? Skulle vara roligt att veta detta. Anamma och regera! Om vi nu gå strandvägen, så kunde det hända att vi påträffade saxavikarne, som ännu inte kunnat förmås att hylla kung Kristian V. Väl ä' skogsvägarne norr om Ifösjön längre, men säkrare, och om vi bege oss af i natt, så kunde det hända att vi ändock träffade Sven Påfvelsson.»

Sedan Peder Grimmer ännu en stund fortsatt sin häftiga promenad stannade han framför Niklas, fixerade honom några minuter stadigt, och sade derefter:

»Vill du följa med till Sven Påfvelsson i natt? Jag vill ha ditt bestämda svar nu.»

»Topp, här har du min hand derpå. Jag följer dig hvart som helst, bara man kan förtjena på't.»

»Då är det afgjort. Vid midnatt således.»

»Ja, men om ryttarne ä' kvar?»

»Betyder rakt ingenting. Vi ska' laga så, att ingen ser när vi begifva oss af.»

»Topp», sade hållkarlen för andra gången. »Bara man kan förtjena på't, så följer jag hur långt som helst.»

De båda värde stallbröderne gifvo hvarandra ett kraftigt handslag, och dermed var förbundet besegladt.

Under aftonens lopp anlände ännu flere ryttarskror till Fjelkinge. De stannade dock icke länge kvar, utan aftågade mot Kristianstad qvarlemnande tre sol-

dater som insjuknat och därför måste stanna under betäckning af en underofficer och fem man.

4.

På vestra slutningen af det långsträckta Ryssberget och något söder om den uppbrända Norje gästgifvaregård tågade samma afton som den i föregående kapitel beskrifna ett snapphaneband, bestående af något mer än femtio man. Bandets anförare var den beryktade bonden Sven Påfvelsson, han liksom Ubbe på Frisholmen en verklig skräck icke allenast för de svenskvänliche bönderne, utan äfven för de soldatpartier, som råkade falla i hans händer.

Liksom Tilly skröt öfver att aldrig ha förlorat en drabbning, så talade Sven Påfvelsson skrytsamt vidt och bredt om, att han aldrig hyst något medlidande med sina fiender, de måtte tillhöra hvilket kön och hvilken ålder som helst. Mord, rån, brand och våldtägt spred han omkring sig hvart han tågade fram och var för den skull en riktig landsplåga för Skåne och de närbelägne delarne af Blekinge. Vid ryktet om hans närvaro flydde alla, som voro svenskvänliche, undan till skogarne, eller dölde de sig på andra otillgängliga ställen.

Det fanns dock två personer, som den beryktade snapphanehöfdingen verkligen fruktade. Det var Ascheberg och Hummerhjem, detta fälttägs skickligaste partigängare. Vid underrättelsen om deras anmarsch drog han sig aldra helst undan, dock icke förr, än han gjort rent hus hvart han kom.

Sven Påfvelssons underbefälhafvare, »Rödskallen», en både till utseende och karakteren högst vedervärdig figur, var bördig från norra ändan af Ryssberget, der modren ännu lefde i en eländig koja, alltför usel åt ett kreatur, så mycket mera åt en menniska.

Ända från barndomen hade »Rödskallen», såsom Per Jonsson gemenligen benämndes för sitt hoptofvade eldröda hår, varit utsatt för pojkarne på Ryssberget

drift och elakheter. Puckelryggig och fräknig blef han öfverallt bemött med hän och icke sällan inträffade det att pojkarne anställde ordentliga hetsjagter efter den vanskaplige Per, då stenar och påkar voro de vanliga vapen, som begagnades.

Detta hade naturligtvis till följd, att »Rödskallen» under åren fattade ett osläckligt hat till alla, som på kroppens vägnar voro bättre lottade än han, och isynnerhet till Ryssbergets innevånare, hvilka samt och synnerligen stött honom med förakt ifrån sig, liksom vore han en pestsmittad.

Ett par år före början af denna berättelse, eller ungefär vid samma tid som Karl XI tågade ned mot Lund, för att mäta sig med danskarné, hade »Rödskallen» spårlöst försvunnit, utan att ens modren visste hvad det blifvit af honom. Under två hela månader sökte hon efter sonen, men utan framgång; han var och förblef borta. Icke heller hade någon af traktens innebyggare, ty Per Jonsson var känd af alla, sett en enda skymt af honom. Det antogs därför, att han antingen blifvit dödad af något snapphaneband, eller också, såsom många trodde, själf gifvit sig till snapphane.

Sökandet efter honom och talet om honom afstannade efter hand af sig sjelft, och lång tid hade icke förflutit, förrän »Rödskallen» var helt och hållet glömd.

Då Sven Påfvelssons band efter en mödosam klättring hunnit uppför Ryssbergets temligen branta sida, gjorde det halt på en liten slät äng, bevuxen med fotshögt gräs. Anföraren ville här låta sitt folk hvila ut ett par timmar innan han ånyo fortsatte den ansträngande marschen.

Påfvelsson och »Rödskallen» voro de ende, som ej togo sig hvila i det mjuka gräset. De gingo istället afsides för sig sjelfve, emedan de hade ganska mycket att afhandla sins emellan.

»Så är jag då ändteligen här», utbrast den sist nämnde under det hans små stålgrå ögon lyste af en bitter eld. »Du håller hvad du lofvat, Sven?»

»Hvad då?» sporde denne och spratt till, liksom hade han plötsligt väknat ur en elak dröm.

»Att jag får husera här som jag vill. Har du redan glömt ditt löfte?»

»Nej! Husera du efter behag», svarade Påfvesson under det han lät höra ett kort hänskratt. »Jag vet, att du inte lägger fingrarna emellan. Ha, ha, ha!»

»Har jag inte lagt fingrarna emellan på andra ställen, ska' jag så mycket mindre göra det här,» inföll »Rödskallen» och skrattade hemskt. »Dessutom ska' du veta att jag har goda ögon till sme'n på Ryssberget, allt sedan han nekade mig sin dotter till hustru och...»

»Ja, det var då väl ingenting att undra på», afbröt Sven Påfvesson och skrattade hånfullt, under det han lät sina spefulla blickar öfverfara »Rödskallens» vanskapliga gestalt.

Per Jonsson ömsom rodnade och bleknade vid denna anspelning och i ett nu flög den bredbladiga knifven ur slidan.

»Hå hå, stilla pojke», inföll snapphanehöfdingen och blef i en hast allvarsam. »Att jag gjorde dig till min underbefälhafvare har inte gifvit dig rättighet att trotsa mig, för då krossar jag dig som en mask», fortfor han under det ett grymt leende spelade kring hans läppar. »Du är slug och hatfull mot dem, som affallit från kung Kristian och därför gjorde jag dig till hvad du nu är, annars hade du fått stanna... men», afbröt han sjelf sitt tal, »du nämnde ryssberga-sme'ns dotter, är hon vacker?»

»Rödskallen» betraktade lurande sin förman en stund innan han svarade:

»Åh ja, så der. Går väl an. Det är inte sagdt att du har samma tycke som jag.»

»Det var ett besynnerligt svar, och jag vet inte hur jag ska' tyda det.»

»Tyd det bäst du vill», utbrast »Rödskallen» buttert under det han omsorgsfullt undersökte eggen på sin knif.

En ganska lång tystnad uppstod efter detta korta samtal. Härunder vaggade »Rödskallen» fram och tillbaka med kroppen der han satt på en afhuggen träd-stam. En uppmärksam betraktare skulle, om han noga

följde hans rörelser, kunnat se huru de små plirande ögonen då och då fästades på Sven Påfvelsson med ett så hatfullt och olycksbådande uttryck, att man i dem tydligt kunde läsa en den mest oförsonliga hämndkänsla som någonsin besjälade en människa.

Sven Påfvelson återigen lät sina blickar irra in mellan trädstammarna och det låg i dessa blickar någonting nästan sorgbundet och svärmodigt. Upprullade kanske samvetet för honom alla de illbragder han på så kort tid begått? Var det måhända alla de mördades och innebrändes vålnader, som i dessa sekunder kommo honom att häftigt rycka till och med en snabb rörelse öfverfara pannan med båda händerna? Eller kanske att det var genljudet af alla de skändade qvinnornas suckar och jemmerrop, som för några ögonblick kom honom att sticka fingrarna i öronen?

»Ah», skrek han i detsamma till och sprang upp häftigt, »har jag blifvit ömsint och blödig som en qvinna, eftersom jag...»

Han afbröt här sjelf sitt tal och slog sig våldsam för pannan under det han utropade:

»Ser jag rätt, eller är det inte Börje, som kommer springande der borta mellan träden?»

»Jo, det är Börje», inföll »Rödskallen» under det han satte båda händerna öfver ögonen för att kunna se bättre.

»Hur i all verlden har han kommit ur svenskens klor», menade snapphanehöfdingen. »Det der öfvergår hela mitt förstånd».

»Ja, mitt också», inföll »Rödskallen» och tog sig om hakan. »Men Börje är det».

En medelålders i trasor höljid snapphane med ett vidrigt anlete, som tog sig ännu mera afskräckande ut i följd af allt det blod, som klubbade vid detsamma, stod nästan i samma ögonblick framför Sven Påfvelsson och hans underbefälhafvare.

Börjes ankomst hade också lockat en stor del af bandet på benen, ty de fleste voro nyfikne att höra genom hvilken underbar händelse deras kamrat undsluppit de svenske knektarnes hämnd.

»Det är så godt som genom ett underverk jag

kommit temligen helskinnad från affären», sade Börje och aftorkade med den trasiga tröjarmen blodet från ansigtet. »Och jag ser nu som först, att jag är hos vänner igen.»

»Berätta oss hur det gick till», sade Sven Påfvelsson, hvilkens nyfikenhet nått sin höjdpunkt.

Sedan Börje gjort sig någorlunda ren, berättade han:

»När ni lemnat Björknäs råkade jag att gå vilse i norjeskogen. Oaktadt alla mina rop hörde ni mig inte. Ej heller vågade jag afskjuta min pistol af fruktan för att skottet skulle väcka svenskarnes uppmärksamhet. På vinst och förlust ströfvade jag därför omkring, men blef slutligen så medtagen af trötthet, att jag, kosta hvad det kosta ville, måste sofva. Sedan jag utvalt en bekväm plats åt mig somnade jag så hårdt som jag ännu aldrig gjort. Men när jag vaknade blef det lagom gladt för mig. Jag såg genast att jag var omgifven af svenske knektar och sökte därför att i hemlighet sticka undan mina vapen i snåret. En af knektarne hade dock sett dem, och nu var jag fast. Nära nog en half mil släpades jag öfver stockar och stenar och nästan halfdöd kom jag ändtligen fram till svenska lägret vid Kristianstad.»

»Jaså, de hålla på der ännu», inföll Sven Påfvelsson eftertänksamt.

»Ja, efter hvad jag kunde fatta, så ämna de inte gå derifrån med oförrättadt ärende», menade Börje. »Men låt mig fortsätta nu. I två dygn låg jag så godt som i en svinstia och endast så mycket mat fick jag, att jag nätt och jemt kunde uppehålla lifvet. En morgon kom en underofficer till mig och sade att jag skulle hängas morgonen derefter. Jo, det var trefliga utsigter! Under dagens lopp anlände en massa trupper till lägret och i den brådska, som då uppstod glömdes jag alldeles bort. Tillfället var gynnande och då natten påkom kröp jag behändigt ut ur mitt hål och lyckades, fastän med lifsfara, att komma undan. Men, vid ingången till lägret såg jag på en trätafla någonting, som är ämnadt åt dig, Sven Påfvelsson.»

»Åt mig», utropade denne förvånad. »Hvad var det du såg då?»

»Jo du, det var någonting, som du bör vara stursk öfver, ska' jag säga dig.»

»Men, så tala då ur skägget, karl, och stå inte der och hutla, som om du vore rädd eller stum», skrek snapphanehöfdingen.

»Ja, fram med hvad du såg», skreko de öfrige snapphanarne om hvar andra.

»En belöning af hundra plåtar är utlofvad åt den, som lefvande eller död lemnar dig i svenskarnes händer.»

Det var med en orolig och skygg blick, som höfdingen nu betraktade sina män. Den tanken genomför nemligen blixtnabbt hans hjerna, att det tilläfventyrs bland hans folk skulle kunna finnas någon eller några, som af snikenhet läto förloda sig till att söka vinna detta pris. En pinsam tystnad uppstod för några minuter. Slutligen bemannade sig Sven Påfvelsson först och utbrast:

»Hvem hade utfäst det der priset?»

»Rutger von Ascheberg», svarade Börje och betraktade allvarsamt snapphanehöfdingen.

Sven Påfvelsson hade ryckt till när han förnam detta namn. Sofvande eller vaken tyckte han att han antingen såg eller hörde denne fruktade partigångare, och det var därför som han nu blef ännu mera obehagligt berörd af den underrättelse, som Börje gaf honom.

Denne fortfor emellertid under det han sköljde det nedblodade ansigtet ur den vattenskål, som en af kamraterne räckte honom:

»Men, Ascheberg är inte ensam om priset. Hummerhjelm hade också undertecknat uppmaningen.»

En uppmärksam åskådare skulle ha sett huru Sven Påfvelssons läderbruna hy för några ögonblick blef hvitare. Han hade nu desse två mäktige fiender ännu närmare på sig. Hur skulle han kunna reda sig?

»Strunt i den saken», utbrast han till slut och rätade upp sin kraftiga gestalt. »Pojkar, är det någon af er, som vill förtjena priset?»

»Nej, nej, nej», ljöd det i korus från snapphanarnes led.

Sven Påfvelsson såg sig under tystnad en stund omkring bland de församlade. Derpå fortfor han:

»Eftersom Ascheberg och Hummerhjelm hedrat mig med att sätta ett så pass högt pris på mitt hufvud, något som betyder att de anse mig vara något värd, så vill också jag sätta ett pris på deras hufvud. Hundra plåtar åt hvar och en, som ta'r endera af dem lefvande eller död, och nu, pojkar, är det inte tid att dröja längre här. Hvar och en af er känner till hvar ryssberga-smen bor, eller hur?»

»Ja, ja», ropade de fleste om hvarandra. »Den sturske karnaljen känna vi nog till».

»Nå, så ska' vi göra honom en påhelsning som...»

Innan Sven Påfvelsson hunnit uttala sin mening fullständigt inföll en gammal gråhårig snapphane, i det han steg fram ur hopen:

»Jag vill säga dig, Sven Påfvelsson, att om du kan få in Matts Folkessons smedja, så ska' du der påträffa någonting, som kommer oss väl till pass.»

»Jaså, hvad kan det vara?» sporde snapphanehöfdingen förvånad.

»O, du kan inte tro så många sköna vapen af alla slag den karlen har!»

»Ja, det är sannt», utropade en annan snapphane, »han har dussintals både färdiga och till lagning».

»Men han har också tre duktiga gesäller», hördes i detsamma en gäll stämman infalla.

»Hvad var det för korpskri», röt Sven Påfvelsson, hvilkens öron obehagligt berördes af det oförmodade inpasset.

Ingen svarade. Blek af raseri sprang snapphanehöfdingen in bland de sina, knuffade undan somlige så kraftigt, att de med ens vände benen i vädret och hotade andra både med pistolen och knytnäfvarne.

»Den der stämman tillhörde bestämdt ingen snapphane», utlät sig Börje, under det han såg sig omkring med rädda blickar.

En allmän förstämning hade bemäktigat sig bandet. Alla sågo på hvarandra och på anföraren, som hotande och svärjande stod midt ibland dem. Så mycken förstämning hade den spåda gälla rösten i en hast

åstadkommit. Slutligen gjorde »Rödskallen» ett slut derpå, i det han med darrande läppar sade:

»Det är bestämdt skogssnufvan, som gäckas med oss.»

Den gamla tron på gastar och troll, hvilka förekommo i floder, på berg och i skogar, var ännu rotfästad hos allmogen. »Rödskallens» prat hade för den skull en underlig verkan. Alla blefvo tysta och betraktade hvarandra med förskräckta blickar. Till och med den stormodige Sven Påfvelsson kände sig betryckt. Då han hade menckliga fiender mot sig var han icke det minsta rädd, men mot öfvernaturliga makter kunde han icke kämpa.

Omsider bröt den gamle gråhårige snapphanen tystnaden med dessa ord:

»Jag vet ett sätt att binda råandens makt. I min ungdom hände det att två pigor skulle ut och leta efter ett par kor, som aftonen förut ej kommit med hem. Det var just här på Ryssberget. De gingo länge och väl och så förflöt dagen. Natten föll på och de visste knappt hvar de befunno sig. I detsamma fingo de höra ett så ljufligt strängospel, att de aldrig någonsin hört maken dertill. Den ena pigan blef rädd och ville springa hem, emedan hon trodde att det var råanden, som spelade så ljufligt. Men hennes kamrat kvarhöll henne och började att med ljudelig stämma sjunga en psalm. När denna var slut hördes ej mera trollspelet, men just i detsamma kommo de båda korna, makligt betande, fram till pigorna. Sjung nu en psalm, gossar, så ska' trollen med ens försvinna.»

Men det blef svordomar i stället för en psalm, och under vilda hojtningar aftågade snapphanebandet inåt skogen, för att hemsöka ryssberga-smedens boning med ödeläggelse.

När den siste snapphanen försvunnit började en af de lummigaste trädens grenar att hastigt röra sig, och snart nedklättrade utför den skrofliga stammen en ung pojke.

Det var Jerker från Saxavik.

»Bra, att jag kom så tidigt», mumlade han för

sig sjelf. »Det var nära att »Rödskallen» fått se mig då jag klättrade upp i trädet, men han sa' ju sjelf till Sven Påfvelsson, att det var en ekorre, och inte brydde jag mig om att ta' honom ur den tron. Ha, ha, ha, hvad jag ska' lura er! Tre duktiga gesäller sa' skogssnufvan att Matts Folkesson har; ja, då ljög han inte heller, så mycket är säkert. Men om ni hade haft aldrig så litet vett i er, skulle ni nog kunnat ha skilja mellan skogssnufvans och min röst! Ha, ha, ha! Ni ta' nu den längsta vägen. Godt då hinner jag åtminstone en timme före er till smedjan.»

Med dessa ord började Jerker att af alla krafter springa åt ett helt annat håll än snapphanarne. Han visste nog genaste vägen till Matts Folkessons stuga.

5.

Inga Mattsdotter var af naturen icke någon blödhjertad eller lättkrämd flicka, men då fadren oförbehållsamt berättade henne hvad som troligtvis skulle inträffa och derefter började tala om att han misstänkte Fjelkinge gästgifvare för att stå i förbund med snapphanarne, då kunde den unga flickan ej bemästra den oro, som fick makt med henne.

»Vet du, far», sade hon när gubben Matts slutat sitt anförande, »jag tror som du, att Peder Grimmer är en falsk svenskvän.»

»Ja, det eger nog sin fulla riktighet», svarade Matts Folkesson. »Hans skygga blickar och hela hans uppförande för resten borgar därför.»

»Ja, nog gör det så, men, far, du vet inte det värsta, ska' jag tala om för dig.»

»Hvad då, hvad då, barn. Du gör mig ännu mera orolig.»

»Han har två gånger hotat mig.»

»Hvarför?»

»Hvarför? Så du frågar! Det kan du väl förstå, om du aldrig så litet tänker på hvad som händt.»

»Ah, ah! Jaså, därför att du inte vill bli hans hustru, kan jag förmoda?»

»Ja, just så.»

»Nå, hvad har han då sagt?»

»Han har två gånger svurit på att hämnas och det grufligt ändå.»

»Har han aldrig nämnt, att han skulle anlita snapphanarnes bistånd?»

»Nej aldrig, far! Så klok har han dock varit. Annars hade vi nog bevis emot honom.»

»Jaja, du har nog rätt. När hotade han dig sista gången?»

»För ungefär en månad sedan, om jag inte minner mig.»

»Sedan dess har han inte förnyat hotet, eller hur, Inga?»

»Nej, jag har inte sett den minsta skynt af honom sedan den tiden, men Niklas hållkarl har ett par gånger strukit kring knutarne här, mest nattetid.»

»Såå», menade ryssberga-Matts och tog sig bakom ena örat, »då ha de något sattyg i görningen. Det är bäst att vi akta oss.»

Med dessa ord gick Matts Folkesson ut till smedjan igen, der gesällerna under tiden gjort allt för att försvåra ett angrepp från snapphanarnes sida. De tre pojkarne voro morske af sig och på mästar'ns fråga om de voro rädda, svarade länge Hans:

»Nej, inte så länge vi ha armar och ben i behåll, det vill jag säga mästar'n. Skulle vi öfvergifva en husbonde, som alltid varit som en far mot oss! Nej, så otacksamme ä' vi ej.»

De båda öfrige gesällerne bestyrkte tillfullo kamratens utsago.

»Det är bra, pojkar», svarade Matts Folkesson, »men låt oss nu uppstämna ett hurrarop för kung Karl!»

Den lilla smedjans tak nästan lyftes vid det rop, som nu skallade från de tre gesällernes läppar.

Skymningen hade emellertid fallit på. Vädret var lugnt; en fjäder skulle ha fallit lodrät ned till marken.

Ängslan och oro marterade Inga så mycket, att hon ej kunde dväljas inne. Rundt kring den lilla boningen gick en vacker trädgårdstäppa, i hvilken Matts och Inga med egna händer planterat hvart enda träd och hvar enda buske. Den unga flickan hade också vid ena ytterhäcken gjort en liten berså, hvars skugga under de varma sommardagarne uppfriskade de trötta kropparne.

Ingas förtjusning var att isynnerhet om aftnarne dväljas här inne. Hon tog då med sig spinnrocken och det surrande lätet hördes under de lugna aftnarne långt ut i skogen. Så äfven denna afton.

Icke långt ifrån den lilla bersån hade tvenne karlar stannat och lyssnade uppmärksamt till det surrande lätet.

»Törs du inte gå fram», sade Niklas hållkarl i gäckande ton och stötte kamraten i sidan.

Denne, som icke var någon annan än Peder Grimmer, ryckte till, för med handen en stund öfver ansigtet och sade derpå:

»Jo, nog törs jag, men... men... men.»

»Ja ja, det är tre handfasta gesäller der inne», gäckades Niklas hållkarl.

»Håll du käften», hväste Fjelkinge gästgifvare.

»Vid alla djeflar! Ska' vi ta' henne med oss eller ej?»

»Det blir kanske inte så lätt det. Långe Hans har både smedsnäfvar och smedsarmar.»

»Men, vi ha de här, vi», inföll Peder Grimmer och visade på knifven och pistolen i läderbältet.

»Nå, hvad hjälper det, tror du. Der inne ha de af den varan som är mycket bättre.»

»Nå, hvad tusan ska' vi då göra», utbrast Peder Grimmer och ref sig betänkligt i hufvudet. »Jag måste nödvändigt tala med Inga.»

»Då är det naturligtvis bäst att du går in genom porten, rätta vägen, och spørjer efter jungfrun. Kanske att du då blir visad till bersån.»

Ursinnig öfver det hån, som så tydligt talade genom hållkarlens ord, utbrast Peder Grimmer:

»Håll inne med det der så länge. Jag vill smyga mig på henne. Håll du bara ryggen fri, så kan det hända att vi lyckas.»

»Lita på mig, du», svarade Niklas hållkarl och tog pistolen i ena handen samt knifven i den andra. »Ingen ska' våga störa dig.»

Samtidigt med att Peder Grimmer smög sig fram mot häcken rakt på bersån skymtade Jerkers smidiga gestalt fram på ett litet afstånd derifrån. Saxavikaren hade visserligen icke hört hvad som talats mellan gästgifvaren och dennes hållkarl, men af den förstnämndes rörelser märkte han tydligt, att Peder Grimmer icke gick ärliga vägar. Han påminde sig också att ett rykte gick, att Fjelkinge gästgivare två gånger fått korgen af den vackra smedsdottren på Ryssberget, och hans förslagna hufvud kunde för den skull ganska snart utfundera orsaken till Peder Grimmers hemliga vandring.

Då Jerker stack fram hufvudet ur ett af de största snåren och då äfven varseblef Niklas hållkarl, var allt klart för honom.

»De kanske ämna knipa bort Inga», tänkte han, »men jag ska' nog göra deras onda anslag om intet.»

Med dessa ord följde han noga Peder Grimms alla rörelser. Tack vare den starka skymningen och sin egen försigtighet kom han samtidigt med gästgifvaren fram till häcken. Han såg genom denna hur elden lyste på smedshärden, men då han icke kunde förnimma ett enda släggs slag, blef han orolig.

»Skulle jag ha kommit för sent», tänkte han. »Nej, jag har sprungit så mycket jag orkat och Sven Påfvelsson kan ännu inte ha hunnit mer än halfva vägen hit.»

Med dessa ord delade han varsamt häcken och kröp, oakadt de hvassa törntaggarne sargade hans ansigte, händer och armar, så att blodet började rinna, igenom densamma. Med några hopp var han derefter framme vid smedjans dörr, mot hvares ena post Matts Folkesson stödde sig.

Vid första anblicken af den i halfdunklet framhoppande Jerker, hvilken han i början icke kände igen, tog Matts honom för en snapphane och ryckte blixtnabbt den bredbladiga knifven ur bältet, under det han medelst en låg hvissling kallade på gesällerne.

Desse skyndade genast fram. Anders utbrast också så fort han fick sigte på den smidiga för Matts ännu okända figuren:

»Det är ju bara Jerker från Saxavik. Kan ni inte se det?»

»Jo visst, jo visst», svarade Matts Folkesson. »Hvad vill du, pojke?»

»Jerker skulle just besvara denna fråga, när ett anskri från bersån kom honom att istället utropa:

»Skynda dit för Guds skull, annars blir Inga antingen mördad eller bortröfvad af...»

Han fick ej fullborda meningen af den orsak, att ingen vidare hörde på honom. Redan vid hans första rop hade såväl Matts som alla tre gesällerna störtat bort mot bersån.

Se här hvad som under tiden tilldrog sig nära nog i en handvändning!

Då Peder Grimmer hunnit fram till häcken stannade han åter tvehågsen antingen han skulle fullfölja sin föresats att besöka Inga, eller helt enkelt vända om.

»Kanske att hon inte är ensam», tänkte han. »Måhända någon af gesällerna eller också fadren är hos henne.»

Denna ögonblickliga tanke hämmade hans steg för några sekunder. Slutligen hörde han dock hur spinnrocken stannade och hur Inga halfhögt mumlade för sig själf:

»Det är bra sent. Jag måste väl gå in, annars kan far bli orolig.»

Denna monolog bestämde med ens Fjelkinge gästgifvare. Oaktadt han, liksom Jerker, ref sönder sig af de skarpa törntaggarne, genombröt han dock hastigt häcken och kom just lagom för att gripa den flyende Inga, som trodde att snapphanarne redan voro öfver dem, i klädningen.

»Stilla, Inga», hviskade han derpå, »det är bara jag, Peder Grimmer.»

»Du kommer på ett besynnerligt sätt, och så du ser ut sedan», utbrast den unga flickan och betraktade icke utan afsky gästgifvarens blodiga anlete. »Hvad vill du?»

»Tala med dig», svarade Peder Grimmer med fläsande röst. »Jag har bara rifvit sönder mig mot häckens törnen, men det är alls inte farligt.»

»Tala med mig! Om hvad då, om jag får lof att fråga?»

»Det vet du.»

»Nej.»

»Jo, säger jag. Det är för resten om samma sak, som jag ett par gånger tillförne talat med dig om.»

»Jaså. Nå, då har du intet annat svar att vänta nu heller, så mycket kan jag säga dig.»

»Betänk hvad du säger; det gäller din lycka eller din ofärd.»

»Det må gälla hvad som helst, så får du aldrig något annat svar af mig. Kom ihåg det!»

»Det ska jag nog visa dig, jag», utbrast i det samma Peder Grimmer och fattade med detsamma den unga flickan om midjan, samt bar henne så lätt som om hon varit ett barn mot den öppning han gjort i häcken.

Inga kom dock snart till medvetande om den farliga belägenhet, hon iråkat. Till en början försökte hon att med alla krafter göra sig lös från gästgifwarens kraftiga tag, men när detta icke lyckades uppgaf hon ett anskri af förskräckelse.

Omedelbart derefter hördes snabba steg närma sig från smedjan. Peder Grimmer anade nog hvad det kunde vara. Hela hans dåliga natur tog nu ut sin rätt.

»Nå, så ska' du heller aldrig tillhöra någon annan», sade han, gnisslande med tänderna och lyfte den bredbladiga knifven öfver den värnlösa flickan.

Inga gjorde med anlitanande af alla sina krafter en sista ansträngning att slippa lös. Det lyckades henne också, men knifven inträngde dock ett godt stycke i hennes venstra öfverarm. Med ännu ett anskri, svagare än det första, sjönk hon ned på den smala gången.

Just som Matts Folkesson och hans tre gesäller störtade in i bersån, slant Peder Grimmer, ännu mera sargad af de hvassa törntaggarne, ut genom häcken. Inga hade dock så mycken sans qvar, att hon pekande utåt skogen kunde yttra:

»Han sprang ditåt.»

»Hvem var det?» sporde Matts Folkesson, förvirrad och bestört. »Kände du honom?»

Han upprepade sin fråga, men fick ej något svar, ty Inga hade redan förlorat sansen.

Långe Hans och Anders hade emellertid också genombrutit häcken. De sågo då helt otydligt två gestalter skynda undan mellan träden, men båda gifvo emellertid eld.

Knappt hade dån af skotten förklingat, då tvenne hänskratt hördes inifrån skogen. Derefter blef allt stilla och lugnt igen.

»Tyckte du inte, att du kände igen de der skrat-ten?» sporde långe Hans under det de sakta återvände till bersån.

»Jo, åtminstone det ena», svarade Anders funder-
samt. »Det var Peder Grimmers skratt, så mycket kan jag slå mig i backen på.»

»Och den andre, som skrattade, var Niklas hållkarl», svarade långe Hans. »Det var inte så länge sedan jag hörde detta skratt på marknaden i Sölvesborg, der jag rätt duktigt smorde upp den storskräflaren.»

Varsamt blef Inga derefter inburen och lagd på sängen. Matts Folkesson, som liksom många gamla personer var en smula läkarkunnig, i synnerhet när det gällde yttre åkommor, sade, sedan han noga undersökt dottrens sår:

»Det är ingen fara med det der. Knifven har bara rispat upp huden och köttet en smula utan att skada benet. Jag vet att flickan har godt läkhull, så att snart ska' hon vara bra igen. Men, hvem kunde den bofven vara, som hade nog läghet att förgripa sig på en värnlös qvinna.»

Både Hans och Anders yppade derefter sina åsigt-
ter om saken, och den först nämnde slutade så:

»Jag har inte kunnat misstaga mig. Den ene var bestämdt hållkarlen Niklas.»

»Och den andre Peder Grimmer, gästgifvaren på Fjelkinge», inföll Anders. »Det slår inte fel.»

»Ja, ni ha allt rätt», inföll nu Jerker, som i det-
samma kom in i rummet. Han berättade derefter om-

ständligt om sin vistelse i trädet och hvad han der fått höra, samt ändade sin berättelse sålunda:

»Just som jag ämnade be er skynda ut i bersån skrek Inga till och då sprang ni ifrån mig innan jag hann säga ett enda ord.»

Matts Folkesson yttrade icke vidare ett enda ord om denna sorgliga sak, men de blickar han utbytte med sina tre hurtige gesäller, sade tydligt så mycket som:

»Hämnd åt de båda skurkarne. En gruffig hämnd utan nåd och förskoning.»

Då Matts derefter lade ena handen på dörrklinkan för att gå ut i smedjan, ryckte Jerker honom i rocken.

»Hör på, fader Matts», sade den kække pojken, »låt mig få stanna qvar här. Om jag rätt så inte kan lyfta de tunga släggorne eller skjuta så tvärsäkert, så kan jag i alla fall ladda bössorne åt er.»

»Pojke», sade Matts och lade sin grofva hand på Jerkers smålockiga hufvud, »hvad ska' mor din säga om det?»

»Mor», svarade Jerker under det tårarne stodo honom i ögonen, »hon lefver inte mer.»

»Lefver hon inte mer», utropade både Matts Folkesson och de tre gesällerne samtidigt.

»Nej, ett band snapphanar...»

»Ha de skurkarne också varit der nere vid Saxaviken?» afbröt den gamle smeden.

»Ja, i natt. Vår stuga är bränd och mor med den. Med knapp nöd hann jag rädda mig.»

»Stackars pojke», inföll länge Hans och lade sin hand på Jerkers axel. »Jag förstår nu att du vill hämnas din mors död.»

»Ja, det vill jag», svarade femtonåringen och af-torkade de ymniga tårarne, »och ni hindrar mig ju inte derifrån, fader Matts», fortfor han och grep häftigt den gamle smedens hand.

»Nej, nej, pojke, det gör jag visst inte», svarade Matts Folkesson och vände sig bort, under det han gjorde en rörelse med ena handen mot ögonen.

6.

När Peder Grimmer måste fly var han nära att fastna i häcken. Med en förtviflad ansträngning slet han sig dock genast lös med förlust af halfva tröjan och en stor del af bakre delen af byxorna.

Då han i detta eländiga tillstånd, blodig och skälfvande af raseri återkom till Niklas, utbrast denne försmädligt:

»Ja, nu ser du åtminstone ut som en snapphane, det vill jag lofva.»

»Håll käften på dig», skrek Peder Grimmer och var nära att med höjd knif rusa på sin hållkarl. »Här är nu inte tid att prata längre. Vi ha dem snart i hälarne på oss!»

»Hvilka?» skrek Niklas och tog ett steg baklänges med den påföljd, att han ramlade öfver ända. Han var dock genast på benen igen och skrek fortfarande. »Hvilka, hvilka?»

»Matts Folkesson och hans tre gesäller», svarade gästgifvaren nu i sin tur hånande. »Akta dig, Niklas, länge Hans är med och du har ju en gång förut fått stryk af honom på Sölvesborgs marknad.»

Upplifvandet af detta minne skulle ovillkorligt under andra förhållanden gjordt att Niklas rusat på sin husbonde och ställt till ett blodigt slagsmål, nu deremot nöjde han sig endast med att säga:

»Jag har inté glömt vår träta i Sölvesborg må du tro. Om jag träffar länge Hans på ett lämpligt ställe, så knäpper jag honom ändock till sist.»

Samtalet afbröts här och gästgifvaren och hans hållkarl flydde, så som vi veta, af alla krafter inåt skogen. När de efter en stund märkte att förföljarne vänt tillbaka saktade de sitt lopp och snart vandrade de helt makligt på vinst och förlust hit och dit i skogen, inväntande Sven Påfvelssons snapphaneband.

En strimma af dagen fördref ändteligen nattens skuggor och gjorde skogens innandömen ljusare. De

båda skogsvandrarne befunno sig då på en liten slätt och stodo villrådige åt hvilket håll de skulle vända sig.

»Fördöme mig om jag hittar här», utbrast Niklas.

»Jo, nu ha vi kommit vackert ut.»

»Och så kanske att bandet går oss förbi utan att vi träffa på det», inföll Peder Grimmer.

»Åh nej», menade hållkarlen, som hela tiden haft sina blickar fästade på en enda punkt, »om jag inte misstager mig, så ha vi dem der. Jag ser åtminstone der borta i skogsbrynet en massa gestalter, lika träsige som du. Det kan inte vara annat än snapphanar.»

Oaktadt denna beska anspelning uppgaf dock Peder Grimmer ett rop af glädje. Med detta rop blandade sig också ett af förvåning, då han fick se Per Jonsson lifslevande komma emot sig i spetsen för ett dussin vidriga och raglande gestalter, beväpnade på det mest olika sätt.

»Bedrager mig inte mina ögon, eller är det ej »Rödskallen», utbrast han och knuffade Niklas i sidan.

»Jo, visst är det så», menade denne. »Han är lika ful och vanskaplig nu som fordom.»

»Tycker någon att han skulle kunna förändra sig», inföll Peder Grimmer. »Nej, det utseende, som vår Herre en gång gifvit oss få vi allt hålla till godo med i alla våra lefvernes dagar, äfven om det skulle vara aldrig så motbjudande.»

»Nej, hör man på den», utbrast Niklas hänskrattande, »han har minsan blifvit prest för att försona sina missgerningar!»

»Missgerningar», skrek Peder Grimmer och bleknade märkbart. »Håll inne med sådana ord anmars...»

»Annars», eftersade hållkarlen och blottade knifven. »Jag är inte rädd för ditt annars, det ska' jag säga dig. Här är jag inte längre din tjenare, kom ihåg det.»

Peder Grimmer teg, men bet sig i läpparne så hårdt att blodet sprack ut.

I dessa ögonblick hann »Rödskallen» fram med sitt folk.

»Nej se Peder Grimmer och Niklas hållkarl»,

utropade han under det hans fula anlete blef något klarare. »Hvad står på efter som ni ä' här.»

Peder Grimmer och hans hållkarl betraktade hvarandra några ögonblick, liksom ville de i tysthet rådfråga hvarandra om det svar, som de borde afgifva.

Slutligen sade Fjelkinge gästgifvare i det han gick fram och räckte »Rödskallen» ena handen:

»Du har varit länge borta ifrån oss, Per Jonsson.»

»Jaså, du kallar mig inte längre för 'Rödskallen', utbrast den puckelryggige till hälften argt till hälften spefullt. »Nej, jag kan väl tro att du inte vågar det så länge jag har de här präktige pojkarne med mig», fortfor han ännu hänleende och pekade på trasvargarne omkring sig. »Men säg mig, har det inte varit tråkigt efter mig på Ryssberget och i Fjelkinge? Jag var ju ändock den, som gjorde att det blef något lif af bara jag visade mig. Ha, ha, ha!»

Och »Rödskallen» skrattade så demoniskt hemskt vid frammanandet af sina olyckliga barndomsminnen, att Peder Grimmer och Niklas ånyo betraktade hvarandra, men nu med bestörta blickar. Af »Rödskallens» tal trodde de sig kunna finna, att han ännu icke glömt alla de oförrätter han lidit såväl af innevävarne på Ryssberget som i Fjelkinge. Deras förmodan skulle också till en del besannas, ty »Rödskallen» utropade i detsamma, under det han pekade på de båda fjelkingeborne:

»Alla, som jagat mig som en hund då jag var pojke, har jag svurit att hämnas på. Ni var med bland dem. Edra lif vill jag inte taga, men nog ska' ni bli duktigt genompryglade, det lofvar jag.»

Då nu Peder Grimmer och Niklas märkte hvilket öde som väntade dem, ville de skynda undan, men funno sig istället snart inneslutne af snapphanarne, som betraktade dem med vilda blickar, allt under det den ena eden mustigare än den andra haglade öfver fjelkingeborne.

»Gif dem duktigt med stryk», skrek »Rödskallen», »men håll, jag ska' sjelf ge dem betaldt för gammalt. Håll bara i dem säkert, så att jag kan komma åt.»

Oaktadt det ihärdigaste motstånd blefvo Peder Grimmer och Niklas upplagde till en ordentlig stut.

»Nej, se på den der», ropade en af snapphanarne och pekade på gästgifvarens sönderrifna byxor, »han är färdig redan i förväg!»

»Rödskallen» ämnade just att under de kringstående skrattsalfvor börja bestraffningen, då Peder Grimmer skrek med gäll röst:

»Håll; vi ä' ju edra medhållare. Jag vill tala med Sven Påfvelsson!»

»Här är jag», yttrade i detsamma en grof stämma. En kraftig hand grep samtidigt »Rödskallen» i nacken och slungade honom som en boll in mellan träden.

Snapphanarne veko genast åt sidan vid åsynen af den fruktade och stränge anföraren och detta så hastigt, att de ej ens gáfvo sig tid till att uppresa delinqventerne, hvilka i följd deraf några ögonblick lågo sprattlande framför Sven Påfvelssons fötter.

»Upp der», skrek denne med dundrande stämma och sparkade till Niklas på benet. »Ä' ni fulla eller...»

Peder Grimmer och hans hållkarl stodo genast på fötterna igen.

»Nej, vi ä' hvarken fulle eller galne», svarade den först nämnde. »Vi ha kommit hit för att sluta oss till ditt band, och till tack härför bli vi behandlade på detta sätt.»

»Det rör mig inte», svarade snapphanehöfdingen buttert och rått »Hvad vill ni?»

»Du har hört hvad vi vilja», svarade Peder Grimmer och sedan han sagt sitt och kamratens namn, fortfor han: »Du har bränt Norje, har jag hört.»

»Hvad rör det dig», röt Sven Påfvelsson med samma råa ton som förut.

»Jo, mera än du kan ana», svarade Peder Grimmer utan att låta sig förbluffas af snapphanens hotande ton. »Och så har du dödat Norje-Pelle, gästgifvaren, och det ska' du ha tack för. Han var min värste fiende, och svenskvän var han äfvenledes. Tack ska' du ha.»

Med dessa ord räckte Peder Grimmer handen åt Sven Påfvelsson. Denne såg en stund på Fjelkinge

gästgifvare, liksom ville han öfvertyga sig om huruvida hans ord kommo från hjertat, eller voro blott och bart ett munväder. Då han slutligen tyckte sig märka det första, sade han, under det han mottog den erbjudna handen:

»Ingenting att tacka för. Har jag kunnat göra dig en tjänst dermed, så inte mig emot. Men är det riktigt sannt att du och din kamrat vilja ge er till mitt band?»

»Ja», svarade både Peder Grimmer och Niklas hållkarl samtidigt, »det är vår mening.»

»Bra det, ni se handfasta och duktiga ut. Hur stå sakerne i Fjelkinge?»

»Åh, det är alldeles olidligt att vistas der längre», svarade Peder Grimmer. »Svensken har helt och hållet satt sig fast der, så att man inte kan få rö hvarken natt eller dag. Derför ha vi uppsökt dig, för att i vår mån också tjena kung Kristian.»

»Jaha, det är sanning hvart enda ord som Peder Grimmer säger», bedyrade Niklas hållkarl.

»Rödskillen» kom nu framlinkande, jemmerlig att se på. Förut hade hans kläder åtminstone varit hela, om ej just så rena, nu återigen voro de sönderslitne af buskarne. En hvass gren hade också rispat upp hela hans venstra kindben, så att blodet strömmade ur såret.

Förut vedervärdig att se på var han det ännu mera nu, då han blifvit så illa tilltygad. När Sven Påfvelsson fick syn på honom, sade han också:

»Det ska' tusan låta dig längre vara min underbefälhafvare. Du kan ju skrämman folk ifrån mitt band istället för att draga hit dylikt. Vill du inträda i hans ställe, Peder Grimmer?»

»Ja vars», svarade Fjelkinge gästgifvare, stolt öfver att han så snart erhållit en så betydande plats i den ryktbare Sven Påfvelssons band.

De öfrige snapphanarne med »Rödskillen» i spetsen knotade visserligen till en början högljudt öfver att en nykomling så fort skulle få den plats alla eftersträfvade innan han visat om han skulle vara den vuxen, men sedan Sven Påfvelsson med pistolen för

»Rödskallens» panna hotat att utan förskoning skjuta ned hvar och en, som hädanefter vågade mästra hans gerningar, blef det tyst i flocken.

Den blick, som Per Jonsson gaf sin efterträdare, sade dock tydligare än tusentals ord huru mycket hatet glödde i hans bröst.

Sedan bandet rastat hela dagen på den ofvånämnde fria platsen bar det i skymningen af mot smedjan på Ryssberget. »Rödskallen», som aldrig bäst kände till traktens belägenhet, fungerade som vägvisare.

7.

Det sår, som Inga erhållit af Peder Grimmer, var, såsom Matts Folkesson förut sagt, alls icke farligt. Sedan han lyckats hämma blodflödet anlade han ett säkert förband. Den unga flickan var visserligen till en början ytterst matt och kunde med möda själf gå öfver golfvet, men småningom återkommo dock krafterne och när andra dagens morgonsol strålande gick upp var hon redan så pass återställd, att hon utan den ringaste olägenhet kunde gå uppe.

När denna dag gick till ända utan att de fruktade snapphanarne syntes, började Inga hysa det hopp, att de skulle lemna dem i fred.

Men detta hopp delades icke af Matts Folkesson och hans gesäller. De skakade endast på sina hufvud åt Ingas sangviniska tankar och länge Hans sade till och med, sedan han en stund fundersamt blickat ut åt den mörka skogen, der aftonens långa skuggor minut efter minut blefvo allt längre:

»Det är fåfängt att tro, att Peder Grimmer ska glömma att hämnas. Det är en i grund och botten elak karl, och den han en gång fattat hat emot, den ser han sig god att förfölja hela sin lifstid. Jag känner nog Peder Grimmer, jag.»

»Jag också», inföll Jerker. »Mot mig är han då

särskildt afvogt stämd, och kunde han rifva ögonen ur mig skulle han nog göra det.»

»Hur så», menade den gamle smeden. »Det får du lof att tala om för oss.»

»Gerna», svarade Jerker. »Det var för ungefär ett halft år sedan. Peder Grimmer hade en dag kommit till Sisbäcken på väg till Sölvesborg. Isen hade nyss lagt sig och bar der och hvar. Gud vet hvad det var för en ond ande som fick makt med mig, när jag varseblef gästgifvaren, men det var alldeles som om någon hviskat i mina öron: 'Du ska' lura honom ned i vaken och förgöra honom.' Jag hade...»

»Gifve Gud att du gjort det», inföll den gamle smeden suckande.

»Nog var det min mening», svarade Jerker. 'När Peder Grimmer då sporde mig om isen bar, svarade jag att den gjorde så, hvarefter han bad mig visa sig vägen. Usch hvad han glodde på mig när jag gick i förväg ned på isen och jag glömmmer aldrig hvad han sa' till mig.»

Vid tanken härpå afbröt pojken sin berättelse och en rysning skakade hans späda gestalt.

»Nå, hvad sa' han», sporde Matts Folkesson nyfiket.

»Jo, han sa', att om jag bedrog honom, skulle han skära hjertat ur mitt bröst och steka det. Ja, så sa' han. Men den der hotelsen bekymrade mig då föga. Jag gick stadigt framför hästen och rakt på det ställe, der isen var svagast. Mor hade alltid sagt, att Peder Grimmer var en dålig person, som ingen människa kunde bli riktigt klok på och jag minnes hur hon många gånger bedt Gud bevara sig från att någonsin komma i beröring med honom. Detta stod nu så klart för mig och jag tänkte som så: om jag ändock kunde göra så, att Peder Grimmer blefve oskadlig, det skulle allt vara bra. Ändteligen var jag framme vid den skrala isen. Jag tog ett par hopp och kom lyckligt öfver den, men Peder Grimmer med häst och släde rakade ned. Der är dock inte djupare, än att både gästgifvaren och hästen kunde vada i land, men det grämde allt sedan fjelkingebon, att han fick sig ett opåräknadt kallt bad. Sedan den dagen har han all-

tid förföljt mig och en gång i våras lofvade han i vittnens närvaro att skjuta mig om jag komme i hans väg. Då jag här om dagen träffade er, fader Matts, vid Fjelkinge, såg jag nog hur argt Peder Grimmer glodde på mig, men jag var då inte rädd, eftersom ni var med. Der har ni historien, och nu kan ni väl inse hvad jag har att vänta, om gästgifvaren får se mig här och...»

»Oroa dig inte för det, pojke», inföll länge Hans trovärdigt. »Peder Grimmer ska' inte komma åt dig, det lofvar jag.»

I dessa ögonblick förnummos höga rop inifrån skogen och innan några af våra vänner ens hunno resa på sig, framstörtade två qvinnor med håret vildt fladdrande för vinden. De båda qvinnorna bebodde ett litet torp ej långt ifrån smedjan.

»Snapphanarne, snapphanarne», skreko de redan på afstånd. »Fly först som sist. Det är ett helt band, och känn bara hur det luktar rök. De karnaljarne tuttade genast på vårt hem. Fly, fly!»

»Nej, Greta och Sara», inföll Matts Folkesson och förde de båda af ångest darrande qvinnorna in i stugan, »jag lemnar ej min bostad frivilligt till sköfling åt de skurkarne. Vi ä' fyra starka karlar och vapen med tillbehör ha vi i öfverflöd. Ätminstone ska' vi märka en del af dem, så att de ej mera begå sådana här olagligheter.»

»Men, om vi fly undan nu, så hinna vi lätt fram till Fjelkinge, der svensken står.»

»Det är inte sagdt det», inföll Matts Folkesson sorgligt, »snapphanarne ä' snabbfotade och ska' lätt hinna upp oss. Nej, då är det bättre att vara kvar här och försvara sig efter bästa förmåga. Kanske att striden då väcker uppmärksamhet hos svenskarne i Fjelkinge.»

Röken från det brinnande torpet drefs af vinden ned öfver smedjan. Detta bekymrade icke så litet Matts Folkesson, som trodde att snapphanarne derigenom lättare skulle kunna smyga sig öfver dem. Han vidtog för den skull så stora försigtighetsmått som möjligt, lät boma för alla fönstér och dörren i

boningshuset samt dörren till smedjan, och lemnade endast fönsterna derstädes öppna.

Boningsrummet stod medelst en på sidan om smedshärden befintlig dörr i förbindelse med smedjan. Denna genomgång begagnades sällan, men nu öppnades den så länge tillslutna dörren, så att fruntimren, som höllo sig inne i boningsrummet, lätt skulle kunna komma ut i smedjan, om detta skulle behövas.

Och sålunda rustade inväntade Matts Folkesson och hans käcke gesäller de annalkande snapphanarne.

En särdeles stor lycka var det också att vinden i detsamma gick öfver, så att röken från det brinnande torpet icke längre insvepte smedjan, utan lät dess svarare obehindradt se hvad som timade inne i skogen. Slutligen utbrast Jerker, som vigt klättrat uppför den knöliga väggen och låg med halfva kroppen inne i en glugg ofvanför ena fönstret:

»Nu, fader Matts, ha vi dem här, det är säkert som amen i kyrkan.»

»Kan du se dem, pojke», inföll Matts Folkesson och sträckte sig ut genom nedre fönstret.

»Ja, mycket väl», svarade Jerker i hviskande ton. »Hu så många de ä'. Mellan hvartenda träd ser jag minst en snapphane. De smyga som kattor. Ah, så listige! Tyst, är det inte Peder Grimmer, som går der? Jo visst, jo visst!»

»Nu ser också jag honom», inföll länge Hans, »men hvad är det för en lustig figur, som hoppar der till höger om honom? Kan du se det, Jerker?»

Femtonåringen ansträngde sina ögon så mycket han förmådde. Slutligen hviskade han:

»Nu ser jag honom! Kors, hvem kan det vara. En så lustig kurre har jag aldrig sett! Kanske att det är en sådan der markatta, som tattarne bruka visa under marknaderna i Sölvesborg.»

»Åh, nu ä' ni dumma båda två», hviskade Anders, som hade skarpare ögon än både Hans och Jerker tillhoppa. »Se ni inte att det är 'Rödskallen'!»

»Rödskallen!» utropade Matts Folkesson, »det kan omöjligt vara han!»

»Han är ju död för länge sedan», utbrast länge Hans och tog sig om hakan.

»Nej det är han visst inte», sade Jerker småskrattande. »Jag har glömt att tala om för er, att jag såg honom och Sven Påfvelsson tillhopa när jag satt i trädtoppen och spelade skogssnufvan.»

»Jaså, han har gifvit sig till snapphane», menade Jöns, som sin natur likmätigt hittills förhållit sig tyst, »då är han också en förtappad varelse, men hur kunde du, Jerker, som är en så förståndig pojke, spela skogssnufva. Det der kommer nog surt efter. Antingen får du en sjukdom på halsen eller också får du sjelf se skogsrå't.»

»Skulle inte alls skada», inföll den djerfve femtonåringen. »Jag är inte rädd för tocke der. Mor sa' alltid, att om man bara fruktar Gud, så behöfver man inte rädas för sjelfvaste den Onde. Mitt 'fader vår' kan jag läsa både fram- och baklänges, så att inte är jag rädd hvarken för gastar eller troll.»

Både Hans och Jöns, som voro mycket vidskepelige af sig, ordentligt ryste när de hörde femtonåringen yttra dylika i deras tycke riktigt hädiska ord. Jöns hade just för sig sjelf satt ihop en mustig moralkaka, den han ämnade servera färsk åt den unge tviflaren, då Matts Folkesson i detsamma utbrast:

»Bort ur fönstren, pojkar. Jag ser en ensam person närma sig. Kanske att det är snapphanehöfdingen.»

I blinken kastade länge Hans sin långskjutande bössa till axeln för att gifva eld, men den gamle smeden hejdade honom genast med dessa ord:

»Inte något lönnmord, Hans. Du är en allt för hederlig pojke att begå sådant.»

»Är det ett lönnmord om jag skjuter en snapphane», inföll Hans. »Kung Karl har ju utfäst en belöning för hvarje dödad eller tillfångatagen snapphane och nu sednast...»

»Låt vara hur som helst, så förbjuder jag dig att skjuta på honom», sade Matts Folkesson strängt. »Vi ska' höra hvad han vill.»

Sven Påfvelsson, ty det var verkligen han, som djerft nalkades smedjan, under det han bakom sig hade

ett dussin af sina bäste skyttar till betäckning, när made sig häcken der denna var lägst.

»Är någon hemma der?» sporde han med myndig stämma.

»Jo, det kan du slå dig i backen på, Sven Påfvelsson», svarade Matts Følkeson och tittade försigtigt ut genom fönstret, medan länge Hans och Anders stodo bakom honom, färdige att gifva eld. Jöns postade vid det andra fönstret och i gluggen ofvanför detta låg Jerker med en spänd pistol i den ungdomliga handen. Smedjan var alltså ganska väl försvarad.

Snapphanehöfdingen tog ett par steg tillbaka när han hörde sitt namn nämnas. I detsamma förnam Matts Følkeson knäppningen af en hane bakom sig. Det var Anders, som spände andra hanen på sin dubbelbössa.

»Inte ett enda skott förr, än jag säger till», yttrade Matts Følkeson strängt och högt, så att alla hörde det. »Jag vill bli åtlydd äfven nu. Kom ihåg det, pojkar!»

8.

Den förvåning, som bemäktigat Sven Påfvelsson då han så oförmodadt hörde sitt namn försvann genast. Utan att betänka för hvilken fara han utsatte sig gick han ännu några steg framåt. Hans mening var att komma i skydd af häcken.

Men den gamle smeden, som genomskådade snapphanens afsigt, riktade genast sin långskjutande dubbelbössa mot honom, under det han med bestämd röst sade:

»Inte ett steg längre. Min bössa skjuter långt och jag träffar fogeln i flykten. Har du någonting att säga, så fram med det här. Pojkar», ropade han derefter inåt smedjan, »håll er färdiga och sänd honom ett par dussin kulor i skrofvat om han ta'r ett enda steg till framåt!»

Dessa ord hördes tydligt i den lugna natten ut

till Sven Påfvelsson. Snapphanehöfdingen studsade för andra gången och vågade hvarken gå fram eller tillbaka.

»Hvad vill du nu?» sporde Matts Folkesson under det han alltjemt höll bössan riktad mot Sven Påfvelssons bröst.

»Jag vill tala med dig om en angelägen sak», svarade denne mindre öfvermodigt än smeden tänkt sig.

»Ja, tala du, jag hör nog hvad du säger, och svar på tal ska' du också få, det lofvar jag.»

»Vill du inte bli en af de våra, Matts Folkesson? Svvara genast.»

»Då skulle jag ha förlorat all heder och ära om jag gåfve mig in i stigmännens led.»

»Men, du vet nog hvilka förmåner, som danske kungen tillförsäkrar oss, om vi köra bort svenskarne.»

»Bara munväder alltsammans. Är du så dum att du tror, att han ska' hålla dessa löften, då må du gerna stå ditt kast.»

»Kung Kristian håller hvad han lofvar, det vet jag nog, ska' jag säga dig.»

»Ah, du är lika litet allvetande, du som jag», svarade Matts Folkesson med försmädlig ton.

»Jo, jag har sjelf varit på Seeland och talat med honom om saken», inföll Sven Påfvelsson, som ännu ville försöka, om det ej på öfvertalningens väg skulle lyckas honom att komma åt Matts Folkesson och dennes präktiga vapensamling.

»Det kan väl hända att du varit på Seeland och att du till och med talat med kungen», svarade Matts i samma försmädliga ton som tillförne, »men hur kan du borge för, att han ska' hålla sitt ord. Dessutom ha ju danskarne öfverallt fått stryk, först vid Halmstad, sedan vid Lund och i fjol vid Landskrona. Derför tycker jag, att det är rakt ingenting att stå efter att hålla med dem. I dagarne faller väl också Kristianstad, så att du nu ser hur ringa utsigt det är att öfvergå till kung Kristian. Nej, drag du dina färde och låt oss vara i fred, det råder jag dig till.»

»Jag tager inga råd af dig, som jag kan krossa när som helst», svarade Sven Påfvelsson. »Gif dig bara, annars...»

»Jag gifver mig aldrig godvilligt», svarade Matts Folkesson, »och ingen af mina pojkar gör det heller. Kom hit du. Nog ska du få ett varmt mottagande, det lofvar jag.»

»För aldra sista gången frågar jag om du vill öppna för oss», skrek snapphanehöfdingen och gaf sina män ett tecken att hålla sig beredde att skjuta. Matts gjorde detsamma med sina.

»Och för sista gången säger jag nej», utbrast den gamle smeden. Han hade dock knappt fått sista ordet öfver läpparne, då en kula från Sven Påfvelssons pistol plattades mot väggen knappt en aln från hans hufvud.

»Sådana stympare att skjuta», utropade Matts Folkesson när de öfrige snapphanekulorne med samma verkan studsade mot väggen. »Sigta ni bättre, pojkar!»

Sven Påfvelsson hade skyndsamt dragit sig med sitt folk tillbaka från det farliga grannskapet. Han hade dock icke hunnit uttaga många steg då en kula från Matts Folkessons gevär tog bort hans trasiga hatt.

»Skada att den inte tog ett par tum längre ned», sade den gamle smeden och satte den andra pipans kula i ryggen på en flyende snapphane, så att denne ögonblickligen föll död till marken.

Blod hade nu flutit. Snapphanarnes vilda lidelser eggades ännu mera deraf. Tjutande störtade hela svärmen mot smedjan, men studsade genast för de väl riktade kulor, som fällde den ene efter den andre af dem till marken.

I tanke att häcken skulle kunna gifva dem något skydd gömde de sig der bakom. Men, de hade missräknat sig. Häcken var visserligen ganska tät, men ej tillräcklig att afvända kulorne från Matts Folkessons präktiga gevär. Försvararne hade tvertom nu ett ypperligare tillfälle att komma åt sina fiender; de behöfde bara skjuta rakt på häcken, bakom hvilken snapphanarne lågo sida vid sida och förgäfves sökte att sticka gevären mellan de täta slingergrenarne, så förfelade högst sällan någon kula sitt mål.

Den bästa platsen hade onekligen Jerker. Han var också ifrigast att skjuta. Ovan till en början kom

han dock snart i tagen och icke så få snapphanar beto i gräset för femtonåringens kulor.

Två gånger sköt han på »Rödskallen», som låg ett stycke ifrån häcken och då och då stack fram sitt vanskapliga hufvud för att sända en kula mot smedjans försvarare, men båda gångerna sköt han bom.

Gamla Greta och Sara, som snart hemtat sig från sin förskräckelse, hjälpte Inga med att ladda, och de fullgjorde detta sitt åliggande till fullaste belåtenhet, så snart de blifvit undervisade om huru de skulle bära sig åt och väl hunnit bli litet varma i kläderne.

»Mera krut i den här, mor Greta», skrek Jerker och räckte den gamla gumman en nyss afskjuten dubbelpistol, ty femtonåringen hade äfven en enkel pistol till sin disposition. »Jag ska' försöka att knäppa 'Rödskallen' med den der.»

»Ja, det vore en Guds välsignade lycka», svarade mor Greta andäktigt. »Han har då redan försvurit sin själ åt afgrunden.»

Som en katt låg Jerker hädanefter och spejade mot den buske, bakom hvilken »Rödskallen» hade gömt sig. Slutligen tyckte han att det rörde sig der bakom. Ja, verkligen. Först stack ett eldrödt hufvud fram och derefter halfva delen af en menniskokropp.

»Ah, der är du igen, din rödhåriga lufver», tänkte Jerker för sig sjelf. »Nu ska jag väl lyckas bättre.»

Med dessa ord stödde han pipan mot ena sidan af gluggen, sigtade noga och tryckte af.

Utifrån hördes ett ihållande jammerskri. Jerker såg också hur det lurfviga hufvudet med ens försvann, men ett par sekunder hade knappt gått till ända, förrän det ånyo visade sig, nu åtföljdt af hela kroppen, som under oupphörliga språng, slingringar och kullerbyttor öfver den kuperade marken skyndade att sätta sig i säkerhet inne i skogen.

Det var också »Rödskallen», som lopp undan allt hvad benen förmådde. Jerkers kula hade snuddat vid puckelryggingens stora oformliga hufvud och kommit honom att tänka på att det allt var bäst att först som sist sätta sin person i säkerhet.

»Det der var ett riktigt mästerskott, Jerker», sade Matts Folkesson skrattande, »nu tror jag inte att 'Rödskallen' mera vågar sig fram.»

»I så fall hoppas jag att träffa ännu säkrare», inföll femtonåringen käckt.

Efter ännu ett fruktlöst anfall insåg ändteligen Sven Påfvelsson omöjligheten af att på detta sätt bevinga smedjans tappre försvarare. Med harmen i hjertat drog han sig därför tillbaka till skogen, der han utsatte poster för att ha ett vaksamt öga på Matts Folkesson och hans gesäller.

Då han kort derefter mötte Peder Grimmer, såg han icke så litet snopen ut. Han försökte dock att slå bort förtreten med skämt.

»Du har burit dig dumt åt», sade gästgifvaren såsom svar på skämtet. »Istället skulle jag tagit en annan och säkrare utväg. Smedjan är stark och både Matts Folkesson och hans gesäller ha smedsnäfvar och ä' kända för att vara traktens skickligaste skyttar. Nej, det här sättet duger inte, det sa jag dig redan på förhand.»

»Hvad skulle du då använda för ett sätt», sporde Sven Påfvelsson misslynt, ty högmodig som han var tog han sällan råd af andra. Nu såg han sig dock tvungen dertill.

Peder Grimmer lutade sig intill Sven Påfvelssons öra och hviskade en lång mening i detsamma.

»Ja, jag har nog tänkt derpå», sade denne, ty han ville ännu ej tillstå sin egen dumhet, »men tror du att det skall lyckas?»

»Ja, så säkert som att jag sitter här nu. Hela boningshuset är af trävirke och väggen, som skiljer rummet från smedjan är också af trä med undantag af den plats, der härden står. Alltså måste det lyckas om du blott går finurligt tillväga.»

Då Sven Påfvelsson icke besvarade dessa Peder Grimmers ord, fortfor denne:

»Jag känner belägenheten vida bättre än du. Öfverlemna alltså det der bestyret åt mig.»

Sven Påfvelsson funderade en stund. Ändteligen hade han fattat sitt beslut.

»Topp», sade han, »jag går in på ditt förslag. Medan du styr der borta ska' jag hålla dem stängden vid smedjan, så att du får vara i fred.»

»Ja, det blir bra, det», svarade Peder Grimmer under det hans ögon glödde af en vild eld. Medan han kort derefter gick in i skogen för att njuta en stunds hvila, mumlade han för sig sjelf:

»Jag såg Jerker från Saxavik der uppe i gluggen. Tre gånger skjöt jag på den olycksfogeln, men mor hans måtte ha gjort honom hård mot kulor. Nästa anfall ska' han dock inte komma undan så lätt. Något ska' han väl också ha för att han lurade mig att köra ned i vaken på Sisbäcken midt i smällkalla vintern, så att jag höll på att ådraga mig en dödlig förkylning.»

9.

Icke förr, än Matts Folkesson sett att den siste snapphanen lemnade häcken gaf han gesällerna, som alla voro osårade, tack vare deras försigtighet att alltid draga sig på sidan om fönstret så fort de skjutit, tillåtelse att en i sender njuta den väl behöfliga hvilan.

Sjelf förde han dottren, som var nära att digna af trötthet, in i boningsrummet och lade henne omsorgsfullt på en af sängarne medan han anlade ett nytt omslag kring armen.

»Se så, min flicka», sade han tröstande och smekte Ingas bleka kinder, »nu hoppas jag att den största faran är öfverstånden.»

»Men, om Sven Påfvelsson kommer tillbaka med större makt än i natt?» sporde Inga bekymrad.

»Det kan han inte göra», inföll den gamle smeden. »I den här trakten finns det ej flere snapphanar än han redan har hos sig.»

»Gud gifve att du spådde sannt, fader», utbrast den unga flickan bedröfvad, »och Gud gifve att vi snart finge fred i landet.»

»Vi ska hoppas det bästa. Försök nu att somna. Sömmen skall stärka dina krafter, mitt barn.»

När Matts Folkesson derefter aflägsnade sig för att dela vakten i smedjan med sine tappre gesäller, låg Inga en stund vaken och tänkte med förfäran på hvad det skulle bli af henne, om hon lefvande fölle i de vilde snapphanarnes våld. Gästgifvarens i Norje döttrars förfärliga öde kom henne att skälftva som ett asplöf. Hon låg vaken en god stund, men slutligen förbarmade sig sömmen öfver henne och tillyckte hennes blytungä ögonlock.

Då Matts Folkesson ånyo kom ut i smedjan suto Anders och Jöns och snarkade med hufvudena stödda mot hvar sin kant af det stora midt på golvet stående städet. I ett hörn hade Jerker krupit in och var så ifrigt sysselsatt med att ladda bössorne och pistolerna, att han alls icke hörde när den gamle smeden kom in.

Matts betraktade honom uppmärksamt och med leende blickar några minuter. Derpå mumlade han för sig sjelf:

»Präktig pojke. Oförfvägen och orädd. Lefver han öfver den här dusten, ska' han aldrig behöfva sakna ett hem så länge jag och Inga finnas qvar i lifvet, så mycket är säkert.»

När den gamle smeden efter denna monolog skulle smyga sig fram till ena fönstret råkade han att stöta foten mot ett mindre städ.

Jerker for genast upp, men då han såg hvem det var återtog han under tystnad sitt arbete.

»Hvar är Hans?» sporde Matts Folkesson, då hans blickar, oakadt ifrigt sökande, icke kunde finna den äldste gesällen.

»Der ute», svarade Jerker och pekade på hällen.

»Är du galen, pojke, eller rättare, är Hans galen, som utsätter sig för en sådan fara.»

»Jag vet inte», svarade Jerker buttert. »Mästar'n får spörja honom sjelf. Han går der.»

Matts Folkesson varseblef nu sin gesäll. Han såg huru Hans tidt och ofta böjde sig ned och upptog åtskilliga föremål, men hvad det var, det kunde den gamle smeden ännu icke få riktigt klart för sig.

Ändteligen kom länge Hans tillbaka och klef, tack vare sina långa ben, obehindradt in genom fönstret. »Hvar i all verlden har du varit?» sporde Matts Folkesson förvånad.

I stället för svar öppnade Hans sina breda, grofva händer. I den venstra hade han mer än ett dussin kulor, i den högra två väl fyllda krutpungar.

»Det ligger något öfver ett halft dussin skjutne snapphanar bakom häcken», sade han lugnt. »Jag tyckte att det var synd att inte få deras krut- och kulförråd till oss. Vi komma nog att framdeles behöfva det.»

»Präktige pojke», utbrast den gamle smeden. »Du är den mest omtänksamme af oss alla, men tag dig nu en kort hvila, Hans, du kan behöfva det.»

»Ja, kanske att det inte skulle skada», inföll den kække gesällen, »bara mästar'n väl ser efter att ingen snapphane sticker näsan inom häcken.»

»Åh, var lugn du», svarade Matts Folkesson leende, »Jerker och jag ä' vakna och...»

»Kan du hålla dig vaken så länge, du pojke», afbröt Hans förvånad och gick bort till femtonåringen.

»Jo, det ska' du tro», svarade denne modigt och raskt. »Hvad är det för skräp att vaka i både två och tre nätter. Det har jag gjort mer än en gång förut.»

»Anfakta och regera», mumlade länge Hans för sig sjelf, under det han kastade sneglande blickar på sina i kapp snarkande kamrater, »den der pojken skämmer ut oss allesammans.»

Matts Folkesson hörde visserligen gesällens halfhögt frammumlade mening, men han brydde sig ej om att besvara den af det enkla skäl, att han icke ogillade hans tankar.

»Gå och lägg dig nu, Hans», sade han i stället. »I morgon ska' Jerker och jag sofva, och då är det godt att ni ä' uthvilade, ifall något skulle inträffa.»

»Tror inte mästar'n då, att det blir något mera af längre fram på morgonen?» sporde Hans och gäspade så att käkarne höllo på att gå ur led.

»Nej, jag är nästan säker derpå, så att du kan nog sofva tryggt liksom dina kamrater.»

»Ja, det var bra det», gäspade Hans ånyo, »för jag ska' uppriktigt säga, att jag är trött.»

»Ingen undrar derpå; du har idag skjutit för fyra. Lägg dig nu.»

Några minuter derefter snarkade Hans mot en af bänkarne under fönstret lika hårdt som hans kamrater. Medan Anders snarkade nästan i tenor, Jöns i mellanstämma och Hans i den gröfsta bas, hade Matts Folkesson och Jerker nu en trio, som höll dem fullkomligt vakne, och som i egendomlighet icke det ringaste gaf någon annan trio efter.

De ensliga och tråkiga nattliga timmarne fördrefvos af den gamle mästaren och den föräldralöse Jerker med oupphörliga samtal än i ett, än i ett annat ämne. Slutligen kommo de att tala om Jerkers döda mor. Femtonåringen grät då så mycket, som han tillförne aldrig gjort.

»Ja, gråt du», sade Matts Folkesson. »Tårar lätta ett beklämdt bröst.»

»Hon var så god emot mig», snyftade Jerker och hela hans kropp skakades som af en frossa. »Nu står jag utan huld och skydd i verlden. Ingen ska' mera bry sig om mig, stackare.»

»Säg inte så, min gosse», sade den gamle smeden och klappade uppmuntrande Jerker på hufvudet. »Så länge jag och min dotter finnas qvar i lifvet ska' du aldrig behöfva lida nöd eller brist. Vi ha dig att tacka för mycket. Utan din mellankomst skulle vi varit oberedde på anfallet och i följd deraf snart nedgjorde.»

»Åh», sade Jerker, förlägen öfver det beröm som Matts Folkesson enligt hans tycke så oförtjent slösade på honom, »jag har bara gjort er en tjänst igen fader Matts. Mor har nog talat om huru många gånger ni hjälpt henne då hon var i nöd, och jag...»

»Tyst, pojke och prata inte om det, som du ej känner till», afbröt Matts Folkesson buttert. Han tyckte nemligen icke om att man gjorde affär af hans görande och låtande.

Vid det att Jerker i detsamma kom att kasta ögonen ut genom det närmaste fönstret sade han i det han krampaktigt grep Matts Folkesson i ena armen:

»Hvad är det för en figur, som smyger der borta? Der, der, fader Matts! Utanför bersån?»

Matts Folkesson reste sig upp och spejade utåt i den riktning Jerker utpekade.

»Jag ser inte till någon», sade han, »du måste ha misstagit dig, Jerker.»

»Nej! Der är han igen. Nu hukar han ned sig! Nu är han vid den stora törnrosbusken. Nu, nu...»

»Ja, nu ser jag honom», afbröt den gamle smeden. »Passa på om det inte är 'Rödskallen'. Om det bara vore en smula ljusare skulle jag nog känna igen honom.»

Med oroliga blickar följde Matts och Jerker den okändes alla rörelser så mycket de kunde i den lätta halfdagern. Slutligen utbrast den först nämnde, i det han stoppade en laddad pistol och en knif i bältet:

»Jag måste se efter hvad det är för en gynnare. Håll dig stilla här», fortfor han då femtonåringen gjorde en rörelse för att springa upp, »du behöfver vakta här, men väck inte gesällerna förr, än det nödvändigt behöfs.»

Med dessa ord klängde Matts Folkesson oaktadt sin höga ålder ganska vigt ut genom det knappt mer än två alnar från marken belägna fönstret och skyndade fram till häcken, den han sedan varsamt följde i riktning mot bersån.

Jerker, som ej vågade ställa sig i fönstret af fruktan för att den smygande snapphanen skulle bli honom varse och skynda undan, ställde sig i stället på sidan så att skuggan inifrån smedjan fullkomligt skyddade honom för upptäckt. Till yttermera visso lade han den skarpladdade dubbelpistolen, som han under den slutade striden handterat så väl, tillreds att begagna.

Matts Folkesson hade snart hunnit fram till bersån. Han stannade och lyssnade med spända örhinnor. På en lång stund förnam han icke annat ljud än den friska morgonvindens sus i häcken och bersån.

»Skulle han ha ångrat sig och vändt tillbaka», tänkte den gamle smeden för sig sjelf. »Det vore dumt, det. Kunde jag få tag i den karnaljen, så hade vi alltid en mindre att slåss emot när det gäller nästa gång.»

Matts Folkesson hann nätt och jemt få sista ordet öfver läpparne då ett lätt prassel på häckens ytter-sida kom honom att mot sin vilja spritta till. I onödan ville han ej begagna skjutvapnet, för att ej utan orsak väcka de sovande; han fattade därför ett kraftigt tag om knifskafvet och inväntade med klappande hjerta hvad som komma skulle.

Den okände lät icke vänta på sig många minuter, Prasslet i häcken tilltog i styrka och snart stod en undersättsig karlfigur inne i bersån.

»Hade jag inte rätt i min förmodan», tänkte den gamle smeden. »Oaktadt förklädnaden känner jag ändå igen dig, 'Rödskalle'!»

Det var också verkligen Per Jonsson, som ensam begifvit sig ut på äfventyr. Sedan han noga undersökt bersåns inre, det yttre kom han ej att tänka på, och funnit att han var ensam, puttrade han halfhögt för sig sjelf:

»Sven Påfvelsson och Peder Grimmer håna mig hvarje timme och påstå att jag ingenting duger till. Nog kunna de försöka att få in smedjan med våld, men det går, min Gud och själ, inte. Bara i det första anfallet förlorade vi närmare trettio man. Det finnes inte flere snapphanar i den här trakten, så att nog vore det klokast om Påfvelsson ville begifva sig härifrån innan det blir för sent, men . . .»

»Rödskallen» fullbordade ej sin mening utan började att oroligt vagga fram och tillbaka med det stora hufvudet. Det tycktes som om någon god tanke i dessa ögonblick fått makt med honom.

Var det så, vek den likväl snart bort för den sämre. Det var den som bestämde hans öde.

»Nej, de ska' inte längre håna mig», mumlade »Rödskallen» ånyo och rätade ut sin sammankrympta gestalt så mycket han förmådde. »Ah, jag hör inte ett knyst der inifrån! Alla sofva kanske. Men är det inte synd om Inga ändå! Hon har alltid varit en god och snäll flicka och jag . . . nej, nej, ingen blödighet mera! Jag har gått för långt fram för att nu kunna vända om. Framåt således, och kom sedan och skratta, du Sven Påfvelsson och du Peder Grimmer!»

Det hade nu varit en lätt sak för Matts Folkesson att kasta sig öfver »Rödskallen», den han många gånger var öfverlägsen i krafter. Den gamle smeden tänkte också i förstone på att göra detta, men ändrade sig genast.

»Jag vill först se hvad ondt han har i sinnet», tänkte Matts. »Bättre då att gripa honom på bar gerning.»

För den skull dolde han sig ännu försigtigare i bersåns löfverk.

Med smygande kattlika fjät närmade sig emellertid »Rödskallen» gafveln af boningshuset. Matts Folkesson smög i hans spår och dolde sig bakom knuten. En lycka var också att »Rödskallen» ställt sig med ryggen emot honom.

Matts såg nu till sin förvåning och harm huru snapphanen upptog ur fickan en massa blånor dem han sedermera medelst knifven inpassade i träväggens här och der ganska vidlyftiga sprickor. När detta var gjordt dök handen åter ned i fickan.

»Nu begriper jag hela ditt djefvulsa anslag», tänkte den gamle smeden. »Du vill bränna oss inne, du inpiskade karnalje, men förr än det lyckas dig ska jag...»

Åsynen af eldstålet och flintan, som »Rödskallen» i detsamma drog upp ur fickan, kom Matts Folkesson att först afbryta sin monolog och att genast derpå störta sig öfver snapphanen.

Anfallet var så häftigt och oförberedt för denne, att han icke hann sätta sig till motvärn, ännu mycket mindre utföra sitt onda anslag. För ett väldigt slag af den gamle smedens jernhårda näfve föll han döfvad till marken.

Matts Folkesson grep derefter »Rödskallen» i nacken och bar honom liksom en kattunge fram till det fönster der Jerker troget bibehöll sin plats. Han hade likväl dessförinnan noga plockat ur de blånor, som snapphanen stoppat in i sprickorne.

De tre gesällerne vaknade just som Matts Folkesson hann fram med sitt byte.

»Hvad är det för en fogel mästar'n skjutit», utbrast Hans och gnuggade sig häftigt i ögonen.

»Det är ingen fogel, utan en kattunge», inföll Jöns och gäspade väldigt.

»En besynnerlig kattunge», svarade Anders skratande. »Han kallas annars på Ryssberget för 'Rödskallen'.»

Detta namn gjorde att de båda andre gesällerna i en hast blefvo mornade. Alla igenkände nu Per Jonsson och mottogo honom med oerhördt jubel. En lycka för honom var det att Matts Folkesson icke nämnde ett enda ord om hans djefvulska anslag, ty då hade han snart blifvit söndersliten.

»Ska' vi lägga honom under den största släggan och bulta snapphanedjefvul'n ur kroppen på'n?» sporde Jöns.

»Ja det är väl så godt att göra det först som sist», menade Anders.

»Rödskallen» hade under tiden vaknat till lif igen. Då han såg hvar han befann sig slöt han ånyo ögonen och väntade darrande på döden. De grymma ord, som Jöns yttrade, satte ånyo lif i honom. Han föll på knä, tiggde och bad under ymnig gråt om sitt lif; bedyrade vid sin själs salighet, att han af Sven Påfvelsson blifvit tvingad att ingå i hans band, och lofvade heligt, att han aldrig mer skulle sälla sig till honom endast han finge behålla lifvet. Det var både ömkligt och löjligt att se den förskräckelse, som besjälade honom när hans blickar föllo på städet och släggorne.

»Med ett vilkor ska' du få behålla lifvet», svarade Matts Folkesson strängt och med hotande uppsyn.

»Jag går på förhand in derpå», svarade »Rödskallen» med samma ifver som den drunknande griper efter ett förbiflytande halmstrå.

»Jo, det är att du sanningsenligt besvarar alla mina frågor.»

»Fråga då, och så vidt jag kan ska' jag göra det», svarade »Rödskallen» utan den ringaste tvekan.

»En sådan lufver», utbrast länge Hans, »han förstår ändå att svänga sig.»

»Ja han är inte rödhårig för ro skull», inföll Anders. »Det påminner om räfven.»

Matts Folkesson gaf i detsamma de pratsamme

ett tecken att hålla sig tysta. Derpå sade han till »Rödskallen»:

»Hur länge har Peder Grimmer varit i snapphanebandet?»

»Vi träffade honom i går morgse här uppe i skogen. Jag såg det sjelf.»

»Är Niklas hållkarl med honom?»

»Ja.»

Efter detta förhör öfvertänkte Matts Folkesson hvad han vidare skulle säga. Sedan han grubblat derpå några minuter fortfor han:

»Ämnar Sven Påfvelsson anfalla oss snart?»

»Det vet jag inte.»

»Nu ser jag då bestämdt på honom att han ljuger», inföll länge Hans. Och utan att Matts Folkesson kunde hindra det, grep han »Rödskallen» i nacken och skakade honom som om han varit en vante. Härunder skrek han:

»Svarar du inte sanningsenligt, så bultar jag sönder dig på städet der borta.»

Och med dessa ord satte han ned den skälfvande »Rödskallen» igen.

»Nå», fortfor den gamle smeden, »du hör nu hvilket öde, som väntar dig. Hans är nog karl till att hålla ord. Svara derfor om Sven Påfvelsson ämnar anfalla oss snart.»

»I natt», ljöd det så lågmäldt från »Rödskallens» darrande läppar, att de omkring honom stående med möda kunde uppfånga svaret.

»Jaså, i natt», sade Matts Folkesson eftertänksamt. Derpå tillade han. »Bind den karnaljen säkert och kasta honom i skräpvrån der borta. Vid middags-tiden ska' han få en smula mat så att han inte svälter ihjäl, oakadt detta endast vore ett rättvist straff åt honom.»

Matts Folkessons befallningar utfördes till punkt och pricka och der låg nu »Rödskallen» i skräpvrån, gnisslande med tänderna och svärjande för sig sjelf i vanmäktig vrede allt under det han var vittne till alla de anstalter, som smedjans försvarare gjorde för att bereda sig ett säkrare skydd.

10.

Sven Påfvelsson hade haft en orolig både natt och dag. Liksom en fredlös vålnad ströfvade han om natten omkring på Ryssberget utan något egentligt mål, endast ett rof för sina egna förskräckliga tankar. Vid det minsta sus, som vinden gjorde i trädens löf hajade han till och om en trädgren råkade falla till marken eller han kom att omedvetet trampa på en dylik, spratt han till och såg sig med stirrande blickar omkring efter en anad fiende.

Det var hans onda och skuldbelastade samvete, som nu gnagde honom utan återvändo.

När dagen ändteligen inbröt förklarade sig snapphanehöfdingen och ströfvade i sällskap med ett par förtrogne ända bort mot Fjelkinge. Djerf som han var vågade han sig ända fram till gästgifvaregården, der allt var öde och tomt. Inte ens Peder Grimms lata hundracka eller hans utmärklade katt syntes till.

Vid åsynen häraf genomfor en djefvulsk tanke Sven Påfvelssons hufvud. Han var nu knappast mäktig sig sjelf. Begäret att mörda och bränna hade så fångslat honom, att han omöjligt kunde motstå frestelsen. Inom några minuter stod Fjelkinge gästgifvaregård med uthus i lågor.

Skrattande aflägsnade sig snapphanarne. De hade dock icke hunnit långt, förrän Sven Påfvelsson tvärstannade.

»Hör ni», sade han hotande till sina följeslagare, »om Peder Grimmer frågar om ni känna till hvem som tuttat på hans gård, så ska' ni säga att svensken har gjort det af hämnd öfver att han rymt sin kos. Det blir bra det. På detta sätt ökas hans hat mot våra fiender och... ja... ja, ni förstå mig nog.»

Följeslagarne lofvade att i allt göra som deras anförare befallde dem.

Hela dagen ströfvade de tre snapphanarne omkring längs Ifösjöns östra strand, plundrade ett par fredlige vandrare och brände upp ännu en mensklig boning,

ett torp under Ifvetofta. Lyckligtvis voro innevånarne ej hemma, hvadan de undgingo det förskräckliga ödet att antingen stekas i lågorna eller misshandlas till döds.

På eftermiddagen gjorde de åter en påhelsning i Allarps by. Men här höll det på att gå galet. Ett par bönder och några drängar hade nyligen kommit hem från arbetet och varseblefvo i rätt tid huru snapphanarne försökte att sätta eld på ett af de yttersta husen i byn. För den skull smögo de sig på omvägar bort till det hotade stället och öfverfölo ofömodadt de intet motstånd anande stigmännerna med påkar, hötjugor och liar.

En af bönderne afskar med en enda svängning med lien nacken helt och hållet på den ene af Sven Päfvelssons följeslagare. Sven och den andre snapphanen flydde derefter af alla krafter österut, på det ifrigaste förföljde af allarpsdrängarne. Under flykten måste de kasta ifrån sig icke blott vapnen utan äfven en stor del af kläderna för att bli lättare, och när de slutligen andrutne hunno snapphanelägret på Ryssberget voro de både vapenlöse och halfnakne.

Denna motgång gjorde naturligtvis att Sven Päfvelsson var om möjligt ännu mera ilsken och hämndlysten än förut. Så snart han därför anskaffat kläder och vapen åt sig gick han till Peder Grimmer.

»Vet du hvad det var för en rök, som syntes der borta på förmiddagen», sade han och pekade åt Fjelkinge till.

»Nej, jag funderade länge derpå», svarade Peder Grimmer sakta.

»Det var din gård, som brann.»

Gästgifvaren hoppade ett par alnar från marken och hans ansigte öfverdrogs af en dödlig blekhet.

»Det kan inte vara möjligt», sade han och for med händerna flerfaldiga gånger öfver ansigtet.

»Jo, det är sanning. I Gualöf träffade vi på en gammal gumma, som oförbehållsamt berättade att svenskarne tuttat eld på gästgifvargården när de märkte att du flytt undan. De anade naturligtvis att du begifvit dig till oss.»

Peder Grimmer stod en lång stund oförmögen att

säga ett enda ord. Slutligen löstes dock hans tungband och han bokstafligen röt fram dessa ord under det han sträckte de knutne händerne mot himmelen:

»Nå, måtte alla afgrundens makter anamma dessa svenskar! Jag ska' hädanefter inte unna mig alls någon ro innan jag får hämnas på så många jag får tag i, *blodigt hämnas*», fortfor han med eftertryck. »Och början ska' jag göra med Matts Folkesson och hans gesäller. Innan solen går upp ska' de inte mera finnas bland de lefvandes antal, det svär jag vid sjelfvaste hin och hela hans anhang.»

»Rätt så, Peder Grimmer», inföll Sven Påfvelsson och log inom sig sjelf af belåtenhet öfver att hans puts lyckats så bra. »Vi ska' vänta tills midnatten faller på. Då är det bästa tiden eftersom det då är som mörkast. Lättare ska' det också bli för oss att smyga fram. Men jag begriper inte hvar 'Rödskallen' håller hus.»

»Jag har inte sett honom sedan i går afton», svarade Peder Grimmer.

»Har du sett till 'Rödskallen'?» frågade Sven Påfvelsson en förbigående snapphane.

»Inte sedan i natt.»

»Hvar såg du honom då?»

»Han smög ned mot smedjan och då jag frågade honom hvart han skulle gå, fick jag bara ett snäsigt svar.»

Sven Påfvelsson började nu att bli orolig. Hvart hade den af honom så djupt föraktade puckelryggin tagit vägen? Kanske att han i hämnd öfver att ha blifvit undanpetad af Fjelkinge gästgiffvare, begifvit sig till svenska lägret och yppat snapphanebandets vistelseort? Omöjligt kunde det inte vara, tänkte Sven Påfvelsson och hans oro tilltog med hvarje minut, som gick till ända utan att »Rödskallen» vände tillbaka.

Slutligen blef snapphanehöfdingen till den grad ängslig, att han hvarken kunde äta eller dricka. I detta tillstånd uppsökte han åter Peder Grimmer och meddelade denne sina djupa bekymmer.

Sedan Fjelkinge gästgiffvare en stund afhört sin förmans utgjutelser, sade han:

»Det är nog som du tror. Per Jonsson har ända från pojkkåren haft namn om sig att vara lömsk och elak.»

»Jaså, du säger det», menade Sven Påfvelsson fundersamt.

»Ja, det gör jag. Jag känner honom väl. Han släktas på mor sin, den gamle hexan vid Ryssbergets norra ända.»

»Kanske att han begifvit sig dit», utbrast Sven Påfvelsson under det en stråle af hopp lyste i hans ögon.

»Nej det kan jag då slå mig i backen på att han inte gjort. Han och modren ha varit som hund och katt i många år och medan de bodde tillsammans gick knappt någon enda vecka förbi utan att grannarne eller också länsman fingo skilja dem åt. Nej, dit har han då bestämt inte gått.»

Sven Påfvelsson gick en stund häftigt fram och tillbaka mellan träden och mumlade för sig sjelf långa meningar, dem Peder Grimmer icke kunde höra, hur mycket han än ansträngde sina öron. Slutligen tvärstannade snapphanehöfdingen framför gästgifvaren, såg på honom med nästan förvirrade blickar och framstönade ändteligen dessa ord:

»Jag vet, fördömme mig, inte hvad jag nu ska' göra. Råd mig du!»

En blyxt af glädje syntes i detsamma i Peder Grimms ögon:

»Jo, det ska' jag säga dig», nästan hviskade gästgifvaren fram.

»Nå, ut med hvad du har på hjertat! Du lägger mig på sträckbänken med ditt dröjsmål.»

»Först ska' du inte dröja med att förgöra Matts Folkesson och sedan är det allt bäst, att du tågar nedåt Sölvesborg till. Svenskarne inneha nu nästan hela Skåne och om jag gissar rätt så kan inte Kristianstad hålla sig många dagar till. Tro du mig, detta blir det bästa. Vi kunna då ha hopp om att någorlunda helskinnade komma undan.»

»Jaja, det blir allt bäst som du säger», inföll Sven Påfvelsson sedan han funderat en lång stund. »Åt norr är inte rådligt att gå, för der huserar Ascheberg.

Hummerhjälm vet jag inte hvar han nu finnes. Topp, Peder Grimmer», utropade han derpå lifligare, »jag ska' följa ditt råd. Så snart mörkret inbrutit kan du sätta ditt beslut i verkställighet.»

De båda snapphanarne gåfvo hvarandra derpå ett kraftigt handslag och dermed var öfverenskommelsen besegrad.

11.

Då aftonen, som skulle afgöra lif eller död för smedjans inneväanare, inbröt hade Inga knappast något mehn af sitt sår. Armen var visserligen något styf, men ingen smärta kändes i den. Greta och Sara voro också krya och förtröstansfulla efter det de hela eftermiddagen ideligen sjungit psalmer och utöst sin förbittring mot Sven Påfvelsson »och hans afgrundsandar», såsom de icke utan skäl kallade snapphanarne.

Aftonen var lugn och mild, alldeles lik den föregående. Tyste och allvarlige gingo männen och sysslade med sitt arbete under det Inga höll på att ställa i ordning möblerna i boningsrummet.

Härunder inträdde Matts Folkesson. Hans ansigte var blekt och allvarligt och Inga nästan studsade tillbaka för den djupa genomträngande blick, som fadren gaf henne.

»Hvad står på, far», utbrast hon därför till hälften förskräckt, till hälften modfäld, »är du sårad eller på annat sätt sjuk?»

»Nej mitt barn», svarade den gamle smeden, »sätt dig här, så får jag tala med dig.»

Med dessa ord drog han Inga ned bredvid sig i den blåmålade pinnsoffan.

En ganska lång stund suto far och dotter tysta bredvid hvarandra. Den sist nämnda undrade hvad gubben Matts ville eftersom han tagit på sig en så högtidlig mine; denne återigen satt och grubblade sin hjerna med huru han skulle börja sitt tal. Slutligen kunde Inga ej längre hålla sig.

»Hvad är på färde, far?» sporde hon och lade ena handen på gubbens arm.

»Jo du», svarade ändteligen denne och knäppte med fingrarne, ett tecken till att han nu funnit hvad han så länge sökt efter, nemligen början till sitt tal. »Du har inte velat ha Måns i Gualöf till din man, och det oaktadt han eger två hemman der och för resten är en duktig karl?»

»Nej, far, jag kan inte ta honom därför att jag, som jag förut sagt, inte tycker om honom», svarade den unga flickan och ryckte till när hon märkte att samtalet tog denna väg.

»Och lika litet vill du ha klockaren i Fjelkinge, oaktadt han springer här hvarje vecka.»

»Nej, för Guds skull, far», utbrast Inga och kunde icke afhålla sig från att skratta. »För det första är han minst tre gånger så gammal som jag, för det andra är han enkeman och du vet att jag inte kan tåla sådana utom dig, för det tredje har han ju en hel barnklunga, sju stycken om jag inte missminner mig och för det fjerdte är det ju omöjligt att hålla sig för skratt när han sjunger in lik eller i kyrkan. Hela munnen dra's då upp till ena örat och...»

»Det der gör mindre till saken», afbröt Matts Folkesson och fäste en förebrående blick på dottrens ännu leende ansigte. »Han kan ju vara en duktig och bra karl ändå, och det är han äfven, så mycket vet jag. Och att du inte vill ha den mest enträgne af dem alla, Peder Grim...»

»Nämn inte den uslingens namn», afbröt den unga flickan redan innan fadren hunnit uttala gästgifvarens hela namn. »Säg, far, vill du att jag ska' gifta mig med en snapp... snapphane?»

Rösten stockade sig i Ingas hals så att hon med möda kunde få det sista ordet öfver läpparne..

»Nej, Gud bevarare både mig och dig», svarade Matts Folkesson. »Heldre får du då gifta dig med hvem som helst.»

Och utan att gifva akt på hur dottrens kinder lindrigt purprades vid dessa hans sednaste ord, fortfor han:

»Säg mig upprigtigt Inga om det är någon, som du håller kär?»

»Hvarför spørjer du så», frågade den unga flickan och tummade förlägen på ena klädningsarmen.

»Du förstår mig nog. Inom kort ska' vårt öde afgöras. Sven Påfvelsson rustar sig till ett ännu förfärligare anfall än det förra. Han är oss betydligt öfverlägsen och ingen vet huru det kan komma att gå. Derfor vill jag ha allt på det klara, ifall jag inte skulle öfverleva natten.»

»Hur vet du att Sven Påfvelsson rustar så ifrigt?» sporde Inga mer af nyfikenhet än af begär att blanda bort samtalet.

»Vi ha nyss klämt den bekännelsen ur 'Rödskallen'. Men svara du i stället på min fråga ärligt och upprigtigt.»

Den unga flickan teg, men barmens våldsamma rörelser och den snabba andedrägten förrådde tydligt att fadren med sina ord vidrört en öm sträng i hennes bröst.

Sedan Matts Folkesson en lång stund förgäfves väntat på det svar han åstundade, sade han:

»Jag ska' väl hjälpa dig på trafven, jag. Redan länge har jag tyckt mig märka, att du och Hans inte se hvarandra med ogina blickar. Är det inte så att du håller honom kär?»

»Jo, far», hviskade Inga och gömde ansigtet i händerna.

Matts Folkesson sade derpå, under det han upplyfte dottrens af en vacker rodnad öfvergjutna ansigte och såg henne vänligt i ögonen:

»För en stund sedan prejade jag också Hans likasom jag nu prejat dig. Han var lika blyg, han också, men till slut kröp det ändock fram, likasom det nu gjort hos dig. Jag tycker om Hans, inte därför att han är min bästa och äldste arbetare, utan därför att han är en bra pojke, som gör hvad rätt är så mycket han förmår. Nå, Gud vare lof för att jag har det på det klara med den saken», fortfor Matts Folkesson och tog ett djupt andetag, »nu må det gå huru som helst, så vet jag att du är i goda händer. Om vi öfverleva

den här natten, så ska' ert bröllop stå innan årets slut. Derpå öfverlemnar jag smedjan och rörelsen åt Hans, som är nära nog lika skicklig som jag, samt slår mig i ro på gamla da'r. Hit med din hand, Inga, om du går in på förslaget!»

»Skulle jag inte det», utbrast den unga flickan och lade rodnande sin hand i fadrens.

»Godt och väl med detta», slutade den gamle smeden och steg upp, »men ännu har jag en sak att tillägga. Så länge inte faran är öfverstånden, så vill jag ej veta af något kärlekssnack. Så mycket du vet det!»

Med dessa ord lemnade Matts Folkesson hastigt boningsrummet och skyndade tillbaka till smedjan, der Jöns och Anders voro i full fart med att retas med »Rödskallen».

12.

Matts Folkesson hade icke vistats länge i smedjan förrän en kula hven in genom den lilla gluggen och tillplattades mot den motsatta väggen.

»Jaså, ni ä' här redan», mumlade den gamle smeden och intog ögonblickligen sin förra plats. Gesällerna gjorde sammalunda och som en ekorre klättrade Jerker åter upp i gluggen. Då han väl kommit dit sade Matts:

»Nu vill det till att du aktar dig, pojke. Den, som nyss sköt, handterar inte illa sin bössa.»

»Jag ska' noga akta mig», svarade Jerker lugnt tillbaka.

Varnad genom den stora förlust han lidit under förra anfallet gick nu Sven Påfvelsson listigare till väga. Han befallde nemligen sitt folk att, krypande på händer och fötter, närma sig smedjan. Derigenom skulle det bli svårare för dess försvarare att råka mål.

Sven Påfvelsson hade icke heller misräknat sig häri. Väl sköts det ifrigt från smedjan, men högst få kulor träffade.

När Matts Folkesson märkte listen utbrast han i djupt bekymrad ton:

»Jag ser nu hvartåt den karnaljen syftar. Han vill komma oss på lifvet, för att med sitt öfverlägsna antal krossa oss. Ha ni släggörne i ordning, pojkar?»

»Ja, och tängerne med», svarade Anders muntert.

»Men, de ä' ju inte glödgade?»

»Går på några minuter, ska' mästar'n få se! Greta, du har duktiga armar, dra' du pusten allt hvad du förmår, så ska' allt snart vara i ordning.»

Det var en omvexlande och egendomlig tafla, som nu upprullades. Utanför i halfdunklet de krypande snapphanarne, i smedjans fönster den gamle Matts Folkesson med sina sotige, handfaste gesäller och från skorstenen en väldig sprakande eldqvast, hvars gnistor sakta och liksom hänfullt sväfvade bort öfver de på marken krälände snapphanarne, såsom ville de med sin närvaro gifva dem denna varning: akta er, tängerne glödgas.

Sven Påfvelsson och Peder Grimmer hade nyss slutat ett lifligt samtal, när det började gnistra och spraka från skorstenen.

»Är karlen galen, eller hvad tager han sig till», utbrast den först nämnde. »Aldrig har jag sett maken.»

»Inte jag heller», menade Fjelkinge gästgifvare.

»Skulle vara roligt att se, hvad han har för sig.»

Efter detta korta samtal skildes de båda snapphanarne åt. Sven Påfvelsson skyndade att uppmuntra sitt folk till stormningen af smedjan, Peder Grimmer deremot vandrade med långsamma steg ned mot den lilla bersån. Under denna sin vandring stannade han många gånger och betraktade smedjan. Vid en dylik rast kom en pistolkula derifrån och borrhade sig hvinande in i det träd, mot hvilket han lutade sig, och endast några tum ofvanför hans hufvud.

»Här är minsann inte rådligt att stanna länge», mumlade han för sig sjelf. »Duktig skytt den der. Inte vill jag utsätta mig för hans nästa kula.»

Det var Jerker, som på detta sätt ådagalagt, att han med tiden skulle komma att bli en skytt, som just icke var att förakta.

På samma sätt som snapphanarne nalkats häcken, det vill säga krypande på alla fyra, trängde de sig också igenom densamma. Innanför häcken voro de likväl mera blottställda för elden från smedjan och innan Sven Påfvelsson hann smedjans väggar kunde han ånyo uppskatta sin förlust till omkring femton man.

Hans återstående styrka var dock ännu mer än tillräcklig för att med framgång belägra Matts Folkessons boning.

»Ja», sade den gamle smeden och betraktade suckande sin omgivning, »det synes som om lyckan nu skulle öfvergifva oss.»

I dessa ögonblick möttes Hans' och Ingas ögon och händer. En varm och lång handtryckning var det enda som vexlades dem emellan.

Matts Folkesson såg visserligen detta, men han hvarken kunde eller ville förhindra att de älskande på detta sätt kanske togo afsked af hvarandra för alltid. I stället sade han:

»Fram med släggorne, pojkar. Jag sköt aldeles nyss bort de sista krutkornen och de sista kulorne. Det var just innehållet ur den ene af de pungar, som Hans i natt tog från snapphanarne.»

»Ska' vi inte ta till tängerne ännu», sporde Anders, som glödde af begär att använda dessa i gesälernas händer så fruktansvärda vapen.

»Nej, vi ska' vänta en stund. Drag du bara på, Greta. När du tröttnar i ena handen, så tag till den andra.»

»Var lugn du, Matts Folkesson», svarade den gamla gunnman och drog ifrigt pusten under det hon smågnolade på en psalm. »Jag blir inte så fort trött.»

Sven Påfvelsson ledde sjelf det första angreppet mot de båda fönstren, af hvilka det närmast dörren försvarades af den gamle smeden sjelf med biträde af Anders, det andra af länge Hans och hans lika modige samt nästan lika starke kamrat Jöns.

Tjutande rusade de vilde snapphanarne i en enda klunga mot fönstren. Detta gjorde att de hindrade hvarandra, så att de hvar för sig icke kunde utveckla sina krafter. Smedsläggorna visade sig här också

vara fruktansvärda vapen, ty mången skalle bräcktes, och många händer, som fattat tag i fönsterkarmarne, krossades för alltid. Skrik och jemmer gjorde striden ännu mera fruktansvärd och hemsk.

»Hvad nu, hvad kommer åt dig», sporde länge Hans, då Jöns vacklade tillbaka och med en smärtsam rörelse slog båda händerna för bröstet, »är du...»

Han fick ej sista ordet öfver läpparne, då kamraten störtade baklänges ned på smedsgolfvet. En kula hade nära nog krossat hans axel och beröfvat honom sansen.

Detta var den första motgång, som träffade smedjans försvarare. Längre Hans var nu ensam i sitt fönster. Hans väldiga slägga for hvinande in bland de påträngande snapphanarne och sällan förfelade den sitt mål.

Men hur stark Hans än var skulle hans arm ändock mattas till slut. Med förfäran motsåg han detta ögonblick, men yttrade icke ett enda ord. Ej heller kände han det ringaste till det sår, som en pistolkula gifvit honom i venstra armen. Vreden och begäret att skydda Inga gäfvo honom ökade krafter.

»Gå på, pojkar», skrek Sven Påfvelsson utanför. »Inte en enda af de skurkarne få bli vid lif!»

»Skurk kan du vara sjelf», röt Matts Folkesson och slungade med sådan kraft en jernkil rakt mot snapphanehöfdingen, att denne endast genom en snabb rörelse undgick slaget. Hans bredskyggiga hatt genombrorades dock af kilen och slungades bakom häcken.

När Jerker också skjutit bort sitt krut och sina kulor skyndade han ned i smedjan igen. Han tog plats vid härden, för att skyndsamt kunna öfverlemla de glödande jerntängerne vid första uppmaningen der till. Femtonåringens blickar irrade blixtnsabbt från det ena fönstret till det andra, och han försökte att af Matts Folkessons och de båda gesällernes miner läsa deras önsknigar.

Då länge Hans märkte att Folkesson ämnade skynda honom till undsättning, skrek han:

»Håll ni stånd der, jag reder mig nog här ännu så länge!»

»Det blef ett styft arbete för Hans. Då han störtade tillbaka två från fönstret voro alltid tre snapphanar framme igen och hakade sig fast vid fönsterkarmen, under det de försökte att komma upp. En af dem hade lyckats att få upp ena benet i fönstret, men detta blef hans ofärd, ty den jettestarke gesällens slägga krossade i detsamma knät på honom.

»Hvad ä' ni för ena ynkryggar!» skrek Sven Påfvelsson, då snapphanen vrålande störtade ned till marken och hans kamrater i första förskräckelsen ryggade tillbaka, »hvad ä' ni för ena ynkryggar, som ska' låta tre män hindra er från att taga smedens vapen och allt annat byte, som finnes der inne. Fram! Lefve kung Kristian och ned med svensken och hans medhållare!»

Anfallen förnyades och nu med ökad styrka och förbittring. Hans kände tydligt hur senorna i hans arm mer och mer slappades och med en blick, full af förtvifan, såg han sig tillbaka efter Inga.

Jerker förstod den blicken. Skyndsamt ryckte han den största och mest genomglödgade tången ur elden och skyndade fram till den länge gesällen. Det gnistrade om det förfärliga vapnet och när Hans mottog det, uppgaf han ett glädjetjut. Detta besvarades af ett anskri af raseri och förtvifan från de tre snapphanar, som ändtligen lyckats komma upp i fönstret, men nu ej kunde komma ned så fort som rådligt var, emedan deras kamrater bakom trängde på af alla krafter.

Ursinnig och lågande af begär att göra stigmännen allt möjligt ondt svängde Hans den hvitglödgede tången in bland de i fönstret varande snapphanarne. Samtidigt gjorde också Matts Folkesson och Anders detsamma in i klungan bland sina motståndare. Ett hemskt, ohyggligt tjut fyllde under några ögonblick luften, der-efter voro fönstren rensade från fiender. De glödande tångerna hade gjort sin förfärliga skörd, ty sex af de farligaste, starkaste och mest hämndgirige snapphanarne lågo med till hälften förbrända ansigten under fönsterna.

Matts Folkesson tyckte sjelf att det var en förfärlig strid. Den gamle smeden hade blifvit lätt sårad

af ett knifhugg i venstra handen. Anders hade fått sig ett pikstyng i venstra sidan, men han aktade det icke mera, än att han lika ledigt som tillförne kunde röra sig hur som helst.

De ende osårade af dem, som befunno sig inne i smedjan, voro Jerker och de båda gamla gummorna.

Fåfångt vore att beskrifva det raseri, som bemärktigade sig Sven Påfvelsson, då han för andra gången måste rymma fältet. Hans förlust i folk var visserligen ej så stor som förra gången, men nesan af att ha blifvit två gånger slagen af Matts Folkesson och hans gesäller var honom alldeles outhärdelig. Icke heller kunde han upptäcka Peder Grimmer. Männe att också han flytt undan för att förråda honom, såsom han trodde att »Rödskillen» gjort?

Sedan han tillsagt hufvudstyrkan af sitt band att endast innesluta smedjan och hindra dess försvarare från att fly undan, skyndade han, åtföljd af ett par män åt bersån till. Jo, der stod mycket riktigt Peder Grimmer och hans fyra medhjelpare, men de sågo mer än lofligt olycklige ut, ty de hade i villervallan tappat eldstålet, och kunde ej, oaktadt de ifrigaste efterforskningar, få tag i det.

»Se här», sade Sven Påfvelsson och drog upp ett eldstål ur fickan, »låt det nu gå raskt med brasan åt de karnaljerne!»

Blånor och andra brännbara ämnen hade förut blifvit instuckne i springorna. Elden grep därför hastigt omkring sig och inom några minuter stod den torra väggen i lågor. Vinden låg åt smedjan till.

Vid åsynen af lågorne upphäfde snapphanarne ett triumferande tjut så uthållande och infernaliskt, att till och med den orädde Hans bleknade.

»Nu ha de väl hittat på något djefvulstyg igen och jubla deråt», utbrast Matts Folkesson.

»Jo, far, det kan ni allt vara säker på», inföll dottren, skälfvande som ett asplöf. »Känner ni inte brandlukt?»

»Guds död», skrek den gamle smeden, »de ha satt eld på andra ändan af huset. Hvilka djefvulska påhitt. Vinden ligger hitåt, det synes på röken och

nu ha de bofvarne uträknat, att vi helt beskedligt ska' låta steka oss. Men om ni vilja som jag, pojkar, så ska' inte detta ske!»

»Nej, nej», ropade alla innevarande utom »Rödskallen» om hvarandra, »heldre ska' vi dö i öppen strid».

»Ja, sätt pusten i gång igen», skrek den gamle smeden, som tycktes ha blifvit fattad af en yrsel då han märkte att hans egendom brann. »Glödga alla tängerne ända ut till handtaget, och sedan midt ibland de skurkarne. Kommer någon af er öfver Sven Påfvelsson, så märk den rackarn för hela lifvet.»

»Men hvad ska' vi göra med 'Rödskallen», sporde Anders.

»Den! Jaså han är qvar! Låt honom ligga der han ligger! Det är utan tvifvel den uslingen, som visat bandet vägen hit.»

»Ja, så är det», svarade Jerker.

»Nå, då må han bli qvar. Något straff ska' väl den bofven ha för sina missgerningar, och Gud ska' nog inte lägga oss till last, om vi låta det der missfostret stekas i den eld, som hans kamrater sjelfve anlagt.»

Dessa Matts folkessons ord mottogos af ett förfärligt tjut från skräpvrån. Tjutet kom från »Rödskallen», som i raseri och förtviflan bet och slet i de band, som höllo honom fjetrade, men utan att det ringaste kunna rubba dem. På sistone föll han åter till bönboken, men sedan han hållit på dermed en god stund utan att någon bekymrade sig om honom, började han på nytt att svärja och förbanna både Gud och menniskor.

»Fader Matts», sade ändtligen Jerker under det hans ansigte klarnade upp, »jag har fått en tanke, som jag omöjligt kan bli qvitt.»

»Hvad är det för en tanke, mitt barn. Säg ut; du brukar inte tänka så dumt, du!»

»Jo, jag har tänkt att jag, som är liten och spen-slig, lätt skulle kunna smyga mig ut och skynda till Kristianstad efter hjälp, jag...»

»Den tanken är inte så dum», afbröt länge Hans. »Jag spår att du träffar svenska partier på vägen.»

»Tror du det?» sporde Matts Folkesson under det hans dystra blickar klarnade för några sekunder.

»Ja vars», menade Hans med full tillförsigt. »Under nu pågående truppsändningar till Kristianstad kan det ju lätt hända att han stöter på någon afdelning. Äfven om det skulle dröja ett par timmar, så kunna vi lätt hålla oss här. Pusta på bara der framme; jag vet att det är ett bra medel att sätta eld mot eld. Den ska' då inte komma långt. Väggen här ska' vi för resten nog hålla fuktig. Ser ni, fader Matts, att den der brunnen, som jag trugade er att gräfvä der borta i hörnet nu kommer väl till pass. Den ger ymnigt med vatten. De sakramenskade bofvarne der ute ha fått en näsbränna, som gör att de inte i första rippet ska' nosa hit en gång till. Men, skynda på, Jerker! Du är liten och vig och snabbfotad är du också, det har jag sett prof på. Gud vare med dig!»

»Ja, Gud vare med dig», sade Matts Folkesson och torkade en tår ur ögat. »Kommer du tillbaka med hjälp medan vi ä' i lifvet, så ska' du aldrig behöfva lida nöd eller brist, det vet du!»

»Tack, fader Matts, det vet jag», svarade Jerker gladt, »men hör nu, får jag ta dubbelpistolen med mig. Om någon kommer mig för nära, så knäpper jag honom.»

»Ja, tag du pistolen och behåll den sedan alltjemt», utbrast Matts Folkesson. »Du har i dag gjort så godt bruk af den, att du må behålla den som din egendom. Men, du har ju inte något skott i den, och inte heller kunna vi skrapa ihop...»

»Jo, fader Matts», afbröt femtonåringen raskt. »Jag har gömt ett enda skott. Jag vet ej hvarifrån jag fick den tanken att jag skulle gömma ett, men nu ser jag att det inte var så dumt. Jag är genast färdig», slutade han och kastade af sig tröjan.

»Hvarför gör du så», sporde Anders.

»För att kunna springa så mycket lättare och fortare, begriper du väl», svarade Jerker hastigt.

»Jo jo, du», sade Matts Folkesson och nickade, »den pojken är minsann inte dum, han.»

Sakta och försigtigt öppnades derefter nätt och

jemt så mycket af den inåt smedjan gående på yttre sidan jernbeslagna dörren att Jerker med möda kunde tränga sig ut. Derefter lades den tjocka jernbomen åter på sin plats.

Alla lyssnade med återhållen andedrägt. Under de första ögonblicken hördes icke det ringaste ljud från snapphanarne, och smedjans innevånare började redan tro att det lyckats den oförvägne Jerker att osedd smyga sig undan, då en ilsken röst, som Matts Folkesson igenkände såsom snapphanehöfdingens, skrek:

»Tag fast pojken! Lefvande eller död måste vi ha honom!»

Smedjans innevånare kunde icke se hetsjagten, men de hörde tydligt att en sådan pågick.

»Åh, var lugn, Jerker reder sig nog», sade länge Hans. »Träffas han inte af någon kula, så slinter han nog undan i buskarne, ty pojken är smidig som en ål och fintlig är han . . . tyst, der föll ett skott långt borta!»

»Om jag inte misstager mig, så var det skottet ur Jerkers dubbelpistol», inföll Matts Folkesson. »Jag känner väl igen klangen.»

En dryg half timme derefter kommo de förföljande snapphanarne tillbaka. Vid skenet af branden kunde smedjans innevånare af snapphanarnes snopne blickar lätt se, att de återkommit med oförrättadt ärende.

13.

Fjelkinge gästgifvaregård var nästan nedbrunnen då en trupp svenskar om ungefär hundra man tågade fram till kyrkan. Halfva truppen var beriden, den andra hälften utgjordes af fotknektar. Vid kyrkan gjorde truppen halt för att hvila några timmar efter den ansträngande marschen.

Truppens anförare var den kække och af snapphanarne fruktade Alexander Hummerhjälm, ryttmästare vid öfverste Rehnskölds regemente. Sin vana likmåttigt hade den tappra ryttmästaren icke kunnat förmås

att följa med hufvudhären, utan enträget begärt att få gå ut »på parti». Och ehuru han väl kunnat behövas framför Kristianstad hade icke Rehnsköld velat neka till hans begäran, alldenstund han dagarne förut erhållit kunskap om att skånske och blekingske snapphanar grasserade förfärligt på gränsen och i Sölvesborgstrakten.

Redan innan Hummerhjelm hann fram till Fjelkinge fick han af en gumma i Nosaby höra att det var Sven Påfvelsson, som med sitt band huserade bortåt Ryssberget till. Så mycket lättare gick då marschen österut, men då Hummerhjelm icke ville anstränga sitt folk allt för mycket, gaf han det ett par timmars rast vid Fjelkinge kyrka. Sjelf tog Hummerhjelm sin bostad i den närbelägna klockaregården hos Ingas efterhängsne friare, enkemannen med de sju barnen och den sneda munnen.

Hummerhjelmns lefnadsbana är en bland de mest omvexlande och romantiska. Född den förste maj 1643 (och således vid tiden för denna berättelse endast något öfver trettiofem år) visade han redan som yngling att han hade ett häftigt lynne, ett äkta vikingamod, som kräfde blod för lidna oförrätter. I följd af ett mord begånget på en stallknekt hos riksstallmästaren Torstensson måste furiren Alexander Hummerhjelm rymma ur landet. Han fick dock snart nåd och år 1676 (således två år före denna berättelse) finna vi honom tjänstgörande vid garnisonen i Landskrona. Vid denna stads intagande af danskarne blef han också krigsfånge och fördes tillika med sina öfrige kamrater till den lilla ön Hven i Öresund. Det var under vistelsen derstädes, som Hummerhjelm utförde en bedrift, som i alla tider skall lända honom till största heder.

De svenska krigsfångarne på Hven behandlades på det uslaste sätt af danskarne, som lågsinnadt nog på detta sätt ville taga hämnd för de nederlag, som de förut lidit. Denna kamraternas nöd gick Hummerhjelm så djupt till hjertat, att han beslöt att, kosta hvad det ville, söka lindra den. På ett fiffigt sätt skaffade han sig en dansk officersuniform och lyckades att en

mörk natt osedd och oskadad smyga sig öfver till Helsingör. Han träffade der en holländsk skeppare, som hade två båtar lastade med matvaror. Såsom dansk löjtnant blef det ej särdeles svårt för Hummerhjälm att få båtarne i sitt våld. Då han ankom till Hven med sin fångst voro fångarne nära att dö af svält; nu deremot räddades många tappres lif genom Hummerhjälms oförvägna tilltag.

Efter en mängd vågsamma äfventyr lyckades det honom att året derefter återkomma till fosterlandet, der han snart erhöll den grad, som i början af kapitlet uppgifvits. Under Karl XII:s polska krig var han öfverste vid den så kallade adelsfanan, och gjorde med den flere lyckliga ströftåg mot sarmaterne. Slutligen blef han tillfångatagen och spändes af de förbittrade polackarne i den så kallade polske bocken. Detta tillgick sålunda, att armarne drogos ned öfver knäna sedan händerna först blifvit sammanbundna, hvarefter man stack in en grof käpp mellan armarne och knäna.

Men bland polackarne fanns en rätträdig och medlidsam jesuit, pater Berentz. Denne tyckte att det var synd om den plågade svensken, som dag och natt fick ligga bunden i ett eländigt uthus, der regn, vind och hunger ständigt plågade honom, hvadan han i hemlighet bar mat till honom och sålunda uppehöll det lif, som annars snart skulle flytt.

Efter två års fångenskap blef Hummerhjälm ändteligen utvexlad och var sedermera fortfarande en verklig skräck för polackarne. År 1704 blef han generalmajor och året derefter upphöjd i friherrligt stånd. Han dog den femtonde maj 1723.

Detta är i korthet hufvuddragen i denne utmärkte krigares lefnadsbana. Och efter denna korta afvikelse återvända vi till hans på och omkring Fjelkinge kyrkogård rastande trupp.

Den bestod, utom af soldater från Rehnskölds regemente, äfven af ett halft dussin delsboryttare, som råkat vilse och ej kunde återfinna sina kamrater. De bådo för den skull Hummerhjälm att få medfölja honom, och han nekade visst icke dertill, emedan de vilsekomne voro kände såsom kække ryttare.

Pratande och skrattande hade ett par af delsborne samt några »rehnsköldare» tagit plats på en stor graf vid kyrkans kor. Intet kors fanns på grafven, så att ryttarne ej visste hvem, som slumrade derunder. Detta bekymrade icke heller desse krigets söner, hvilka kanske inom några timmar också skulle hvila under den gröna torfvån.

En af delsboryttarne var framför alla andra munvig och tillät knappt att någon annan sade ett enda ord. Detta förtröt slutligen en af hans kamrater, som föresatte sig att bota honom. Han visste nemligen, att den munvige ryttaren var mera stor i orden än i handlingen och att han var ända till ytterlighet spökrädd och vidskeplig. Han hade en gång förut använt detta medel, och visste att det hjälpte, om just icke grundligt, så åtminstone för en ganska god stund.

»Hör på», sade slutligen den ryttaren, som föresatt sig att bota kamraten för hans talträngdhet, »vill ni höra en rolig historia?»

Den munvige märkte både på kamratens ton och minspel att historien egentligen var egnad åt honom och afböjde för den skull anbudet.

»Jo, tala om en mustig historia; en spökhistoria», ropade de andre ryttarne om hvarandra.

»Nå ja, hör på då. Far min var en gång ute och åkte, då hästarne med ens började att pusta, och det ehuru vägen var jemn som ett golf och vagnen tom. Då begrep gubben att han råkat få Hin i sällskap, och det var ej heller underligt, eftersom han var ute i självaste 'thusmörkret'. En annan skulle naturligtvis blifvit förskräckt vid tanken på att ha ett dylikt fult sällskap», fortfor den klippske ryttaren och sneglade på sin munvige kamrat, som nu i stället fått munlås och satt på grafkanten så blek som det lik, som hvilade under den friska, gröna torfvån, »men gubben får var minn sann inte rädd af sig, han. Vet ni då, pojkar, hvad han gjorde för att få Hin från vagnen?»

»Nej, hur bar han sig då åt?» sporde »rehnsköldarne» nyfiket och flyttade sig närmare talaren.

»Jo, det ska' jag lära er. Det knepet är bra att känna till, om någon af er skulle råka ut för ett dy-

likt äfventyr. Far han steg lugnt ned från vagnen och gick fram till de stånkande hästarne. Derefter tog han lika lugnt af dem båda hufvudlagen och tittade igenom dem. Han fick då se hur Hin i skepnaden af en stor oxen satt bak på vagnen, och då kunde far nog begripa hvarför hästarne pustade och stånkade så förfärligt. När far sålunda sett hvar den Lede hade sin plats, fällde han upp knifven och kastade den rakt i planeten på oxen. Hin kan inte med stål, som ni vet, och därför så gaf han sig genast i väg. Sedan far derefter spottat tre gånger i vagnen, satte han sig upp igen, och nu sprungo hästarne lika ledigt och lätt som förut.»

»Det der ska' jag komma ihåg», inföll en »rehn-sköldare», när berättelsen var slut, »men har du inte flere andra?»

»Jo vars.»

»Nå, fram med dem då!»

»Det hände en gång för många år sedan att en . . .»

I detta ögonblick skrällde en väldig hornsignal från klockaregården. Det var ett tecken till att upp-brott nu skulle ske.

»Vid nästa rast ska' jag fortsätta», utbrast delsbo-ryttaren; »påminn mig bara derom, annars kanske att jag glömmet bort det.»

»Ja vars, var lugn, du», svarade »rehn-sköldarne», »vi ska' nog ha dig och dina historier i friskt minne.»

Den munvige ryttaren skiljde sig från kamraterne, och under nära ett par timmars tid öppnade han icke sin mun annat än för att säga »ja» eller »nej», till den grad hade den vidskepliga historien betagit honom modet och lusten för att prata i vädret.

Då Hummerhjälm kom fram till Gualöf fick han säkra underrättelser om att snapphanarne grasserade på Ryssberget. Den unge bonddräng, som meddelade detta, sade också, att han och flere andre personer natten förut hört en liflig skottvexling på det nämnda berget, och han slutade sitt anförande sålunda:

»Det kan inte vara någon annan än Sven Päfvelsson, jag är säker derpå.»

»Hör på, min gosse», sade Hummerhjälm vänligt,

»skulle du vilja visa mig vägen dit bort, så ska' du få hederlig vedergällning. För ditt lif behöfver du inte frukta, det ska' jag nog skydda?»

»Ja, gerna», svarade bonddrängen, »bara ni, nådige herre, hjälper oss, så att vi bli af med de fördomde snapphanarne.»

Sedan drängen hemtat sin bössa och tagit en häst ur husbondens stall, red han i spetsen för truppen, som under forcerad marsch styrde kosan rakt på Ryssberget.

14.

Ungefär midt emellan Arup och Åby stannade Jerker för att hemta andan en smula. Då han skulle fortsätta sitt snabba lopp, träffades hans öron af ett sakta qvidande läte tätt bredvid sig. Jerker studsade och ämnade fortsätta vägen, då en konvulsivisk snyftning följde på det qvidande lätet.

»Det är bestämdt någon olycklig», tänkte Jerker. »Det må gå hur som helst, men jag måste se efter hvad det kan vara.»

Med dessa ord böjde han undan grenarne i det snår, hvarifrån det snyftande ljudet kom. Det var så mörkt derinne, att han icke kunde urskilja något föremål alls. Vid det prassel, som uppstod då Jerker häftigt böjde undan grenarne, upphörde snyftningarne och en qvinnostämman sade:

»Hvem du är, så haf förbarmande och döda oss genast, så att vi så fort som möjligt slippa ifrån detta elände.»

»Säg inte så», menade Jerker, »jag vill er intet ondt.»

»Hvem är du då?»

Sedan Jerker sagt sitt namn, sporde han:

»Men hvilka ä' ni?»

»Vi ä' gästgifvarens döttrar från Norje. Far ligger här, och vi veta inte om han snart ska' dö eller ej.»

Då Jerker hörde hvilka det var han hade framför sig, ryste han, ty han påminde sig nu hvilka gräslig-

heter gästgivarens drängar omtalat angående snapphanarnes framfart i Norje.

»Men jag hörde sägas att gästgivaren skulle vara död», sade han derefter.

»Ja, snapphanarne trodde så, och därför läto de far ligga. När de tågat bort, kom han till sans igen, och som vi inte tordes stanna kvar i Norje, ha vi irrat omkring här på Ryssberget utan den ringaste matbit. Vi ha burit far så godt vi kunnat.»

Jerker ville svara, då i detsamma taktmessiga steg förnummos icke långt ifrån snäret.

»Det är soldater», ropade femtonåringen glad. »Vänta här, så ska' ni snart få hjälp!»

Med dessa ord började han springa åt det håll, hvareifrån ljudet af de taktmessiga stegen hördes. Lyckan var med honom, så att han snart nog påträffade ett par soldater, för hvilka han i få ordalag berättade såväl den gamle smedens som den beklagansvärda norjefamiljens belägenhet, samt bad att genast bli förd till befälhafvaren.

Efter några minuter stod han inför Hummerhjälm, och för honom skildrade han utförligt tillståndet i smedjan.

När han slutat, befallde ryttmästaren ett par soldater att genast förfärdiga en bår af qvistar och grenar, samt hemta gästgivaren från Norje och bära honom försigtigt. Derefter ökades truppens marsch. Jerker, som nu icke kände den ringaste trötthet, sprang alltjemt i spetsen och svängde med korta mellanrum sin trasiga mössa öfver hufvudet, under det han utropade:

»Nu, Sven Påfvelsson och Peder Grimmer, har jag åt er kokat ihop en soppa, som ni ska' få svårt att svälja!»

Allt, eftersom elden utbredd sig öfver det med smedjan sammanhängande boningshuset, blef röken naturligtvis tätare och mera besvärlig. Den fördes rakt öfver smedjan och trängde ej så sällan in i densamma.

»Jag tror att de skurkarne vilja qväfva oss», sade Matts Folkesson buttert.

»Nej, det ska' då inte lyckas dem,» utbrast länge Hans och makade om tängerne i härden. »Det var tusan hvad elden tar fart, jag hör hur den sprakar straxt innanför väggen.»

Han hade knappt fått sista ordet öfver läpparne, då mer än halfva boningshuset störtade in. Ett väldigt regn af gnistor steg upp mot den dunkla natt-himmelen och fördes af vinden öfver smedjan, hvars tak också ögonblickligen antändes.

Vid åsynen här af utbrast ett så infernaliskt jubel bland de vid häcken samlade snapphanarne, att man kunde tro det en kör afgrundsandar fattat posto der ute.

Den nya farau gjorde att Inga kastade sig i armarne på Hans. Längre snyftade hon vid hans bröst och tycktes helt och hållet öfvergifven, men i ett nu upplyfte hon det vackra hufvudet och utbrast:

»Jag har liksom en aning att något viktigt ska' inträffa. Hoppas bara. Gud har nog inte ännu öfvergifvit oss.»

Dessa förhoppningsfulla ord ingöto ny tröst i Matts Folkessons och hans underlydandes bröst.

»Å' tängerne färdiga snart?» sporde han straxt derefter.

»Ja, jag råder ingen att nosa på dem», svarade Anders morskt.

Knastrandet i det brinnande taket tilltog mer och mer på samma gång som väggen mellan smedjan och boningsrummet blef allt hetare. Längre Hans skulle lägga sin hand på den, men hann knappt vidröra densamma, förrän han med en snabb rörelse drog den grofva valkiga handen tillbaka.

»Det dröjer inte länge förrän den också står i ljusan låga», sade han.

»Spola då på dugtigt med vatten», inföll Anders. »Det kan väl hjälpa något åtminstone.»

Den tjenstfärdiga Greta ville skynda fram till den lilla brunnen i ena vrån af källaren, men Matts Folkesson höll henne tillbaka.

»Det tjenar till rakt ingenting», sade han. »Vi kunna ändock ej dröja här länge.»

Sedan hvar och en af gesällerna beväpnat sig med

de hvassaste tillhyggen de finga tag i, drogos de hvitglödgade tängerne ur elden och Matts befallde att dörren skyndsamt skulle öppnas.

I detta ögonblick hördes »Rödskallens» jemrande stämma:

»Vill ni lemna mig ensam här att brinna upp?»

Matts betänkte sig några minuter. Derpå sade han till den närmast skräpvrån stående Anders:

»Lös pojakens band. Han må gerna löpa öfver till snapphanarne, ty nu kan han inte skada oss mera än de öfrige.»

Då »Rödskallen» kände sig befriad från de band, som så länge hållit honom fängslad, sträckte han först en stund på armar och ben, för att öfvertyga sig om att han ännu hade dem i behåll. Derpå tog han, utan att någon kunde hindra det, ett djerft hopp upp i fönstret närmast dörren, samt stod derefter med ett enda språng nere på marken.

»Mota dem vid dörren, mota dem vid dörren,» skrek han under det han sprang rakt på den förbluffade Sven Påfvelsson, som bestört ryggade tillbaka vid åsynen af »Rödskallen». »De ha för afsigt att slå sig igenom.»

»Jo, sådan var den tacksamhet vi finga därför att vi räddade honom från lågorna», utbrast länge Hans bittert. »Men skulle jag en gång till få den karnaljen i mitt våld, så slipper han inte undan med lifvet, det är säkert.»

»Nu ha vi inte tid att prata derom», inföll Matts Folkesson. »Hvad som skall göras, det måste göras snart, innan snapphanarne hinna samlas. Kunna vi blott uppnå skogen, så är räddningen möjlig. Derför vilja vi göra vårt anfall så häftigt vi förmå.»

Jöns, som under tiden vaknat till medvetande igen, betvingade snart den smärta han kände, och det var honom en icke ringa lindring, då Inga lade ett kallt omslag öfver det sårade stället. Snart kände han sig också stark nog att kunna föra ett vapen.

De tre kvinnorna, som med hand och mun lofvade att visa sig så modiga som möjligt var, omgäfvos af skyddsvaktare, dörren öppnades på vid gafvel i samma

ögonblick som väggen vid smedshärden fattade eld, och under en olycksbådande tystnad rusade den lilla skaran, modigt svängande de hvitglödgade tängerne, ut.

Men framför den stod redan en tredubbel linie snapphanar. Matts Folkesson och hans modige gesäller studsade likväl icke, ty de hade väntat sig detta hinder. I stället skrek den gamle smeden, under det han lyfte tången öfver sitt hufvud:

»På dem, gossar, och knip dem så att de smälta som vax.»

»På dem, på dem!» ropade Hans, Anders och Jöns med kraftiga stämmor, och framåt bar det. De glödgade tängerne, förde af smedernes vanda och kraftiga armar, anställde ett förfärligt nederlag bland snapphanarne, hvilkas alla tre linier inom några ögonblick voro genombrutne.

Endast några famnar derifrån låg skogen. Smedjans tappra försvarare ökade stegen för att hinna dit, men Sven Påfvelsson hade förutsett detta och skickat Peder Grimmer att genskjuta flyktingarne. Innan desse anade det möttes de ånyo af dubbla linier snapphanar. Tängerne hade också svalnat betydligt, så att de nu ej kunde begagnas annat än att slå med. I smedernes händer voro de dock ännu farliga vapen.

»På dem igen», skrek den orädda Matts Folkesson, och »på dem igen», upprepade gesällerne, hvar efter den lilla skaran ånyo anföll med yttersta raseri.

Äfven här skulle Matts Folkessons och hans gesällers ovanliga hjeltomod ha förskaffat dem segern, ty ehuru betydligt öfverlägsne till antalet, började likväl snapphanarne att vackla, om icke Sven Påfvelsson i rätt tid kommit de sina till hjälp.

Inom några ögonblick voro de fyra smederne omringade af minst femtio snapphanar, och deras ursinniga tjut sade mer än tydligt hvad de tappra karlarne hade att vänta.

Striden blef förfärlig, men ändock voro smederne alltför stolte att begära nåd. Slutligen föll gamle Matts, träffad af en sten midt i pannan. Vid åsynen häraf ville Inga kasta sig öfver den blödande gamle, men, Hans sökte att hålla henne tillbaka. Han kom

dock för sent, ett väldigt klubbslag på venstra axeln kastade honom ned bredvid den gamle smeden. Äfven Anders och Jöns föllo snart, och genomborrad af en pik sjönk gamla Greta jemrande till marken.

Snapphanarne upphäfdde ett rop af glädje öfver att de ändteligen fått bugt med de tappre smederna. Peder Grimmer rusade i detta ögonblick fram för att rycka Inga ifrån den gamle fadren, kring hvilkens kropp hon snyftande slagit sina armar. Han vidrörde henne redan, då i detsamma en kula susade igenom snapphanehopen och genomborrade hans venstra arm.

»Svenskarne, svenskarne», ljöd i detsamma det förfärande ropet från hvarenda snapphane och gaf upphövet till allmän flykt.

Då Hummerhjelm's skara med femtonåringen Jerker i spetsen rusade fram till den blodiga valplatsen, flydde Sven Påfvelsson och Peder Grimmer, som föga aktade den kula han fått i armen, med sina män af alla krafter ned mot Sölvesborg.

De fallne smedernes sår voro icke af någon farlig beskaffenhet. Sedan de fått hvila sig ungefär en timme, kunde de följa Hummerhjelm, som nu icke för allt i världen ville låta tillfället att jaga Sven Påfvelssons band, gå sig ur händerna.

Inga ville nödvändigt följa med, och gästgifvaren på Norge, som icke så litet kryat upp sig efter den lämpliga behandling han rönt från knektarnes sida, bad också på det mest bevekande sätt att bli förd så nära sitt hem som möjligt. Hummerhjelm, som icke kunde motstå dessa böner, gaf därför med sig, ehuru han under sina marscher alls icke tyckte om »påhänget, som endast hindrade hans rörelser», såsom han plägade uttrycka sig.

Gråtande såg Inga det trefliga hemmet snart som en askhög, men den gamle fadren tröstade henne med dessa ord:

»Sörj ej, mitt barn. Jag har det, Gud vare lof, så stäldt, att vi ej behöfva sitta på bar backe, oaktadt denna svåra förlust drabbat mig. Kriget ska' väl snart ta ett slut, och då bygger jag upp mig en annan smedja och ett annat boningshus med två eller tre

rum i. Ser du, barn, det hade allt blifvit svårt för mig att bo tillhopa med er i det gamla, eftersom der blott fanns ett enda rum. När jag drar mig undan arbetet, så vill jag ha en liten kammare för mig sjelf, det är tvärsäkert. Värst blir det för dem, som lemnat mig vapen till lagning, men äfven detta får väl reda sig. Jag kunde ju inte hjälpa, att jag blef anfallen af snapphanarne.»

Medan Hummerhjälm i sträckmarscher ilade efter Sven Påfvelssons band, gingo våra vänner i sakta mak på en ginväg ned mot Sölvesborg. Först när de i närheten af staden hörde en skarp skottvexling, påskyndade de sina steg, emedan de glödde af begär att se hur det till slut skulle komma att gå med snapphanarne.

15.

Om man från Sölvesborg följer landsvägen vesterut, skall man icke långt ifrån staden och söder om nämnde landsvägen träffa på en väldig och ännu lummig ek, som bär namnet snapphaneeken. Den står der nu gammal och äreyördig såsom ett minne af förflutna stormiga tider, då bröder kämpade mot bröder och då endrägt och frid ingenstädes bodde i landet.

Men vid tiden för denna skildring fanns här ingen landsväg. Den ofvan nämnda eken hade sin plats midt i tjocka skogen och var ej utmärkt framför något annat träd annat än möjligtvis genom sin storlek och sitt mera lummiga löfverk, hvilket gjorde, att den, som en het sommardag vandrade fram på den lilla slingrande stigen, gerna hvilade sig i skuggan af det lummiga trädet.

Utmattade af den häftiga flykten, hade snapphanarne stannat under och omkring nämnde ek. De voro så medtagne, att de knappt kunde röra sig från platsen.

Lutad mot ekens stam satt Sven Påfvelsson och grubblade öfver hvad framtiden skulle bära i sitt sköte. Alla hans äregiriga och gyllene drömmar hade med ens försvunnit, alla hans planer på hämnd voro också

tillintetgjorda. Hans lyckas sol tycktes ha gått ned utanför den lilla smedjan på Ryssberget, och der han nu satt, förbannade han i själ och hjerta den stund, då han af sitt begär efter enskild hämnd stannade der och ej drog sig längre uppåt landet.

Nederlaget vid smedjan och den skamliga flykten derifrån hade då undvikits, och han skulle måhända utan allt för stora faror ha kunnat undkomma till Danmark. Hvem kunde nu säga honom huru de följande timmarne skulle gestalta sig?

Då han var som djupast försänkt i sitt grubbel, väcktes han af klumpiga, annalkande steg. Han såg upp med en vresig mine, och utbrast, under det han gjorde en afvärjande rörelse med handen:

»Jag har sagt, att jag nu vill vara ensam, kom ihåg det.»

»Här ä' vi alla lika goda», svarade Peder Grimmer, ty det var han, som kom. »Jag har dessutom en vigtig sak att språka med dig om.»

»Såå», inföll Sven Påfvelsson med hånfull stämma, »det är väl om anfallet på smedjan, kan jag tro. Ha, ha, ha, ha!»

»Spara ditt elaka skämt till dess det bättre behöfves», svarade Peder Grimmer och betraktade snapphanehöfdingen med ilska blickar.

Sven Påfvelsson såg dessa ögonkast och röt, under det han for med handen till bältet, der den hvassa, bredbladiga knifven satt:

»Glor du så der en gång till, så märker jag dig mellan ögonen. Men du, din stackare, du tål väl inte kallt jern så långt, kan jag tro.»

»Längre än du, fege mordbrännare», röt Peder Grimmer tillbaka.

Dessa ord gjorde Sven Påfvelsson svarslös för en stund. Slutligen sansade han sig och sade, i det ett iskallt hånleende spelade kring hans läppar:

»För sista gången råder jag dig till att hålla inne med dylika ord. De komma surt efter, var säker på det.»

»Ja, för dig, mordbrännare, ska' det åtminstone komma surt efter», röt Peder Grimmer, så att det gaf eko mellan träden, »jag vet allt! Det var du, som tuttade på

min gård i går på förmiddagen. Innan Sven i Råby dog, yppade han allt för mig. Har jag förtjenat, att du behandlade mig på detta lömska sätt? Af fri vilja kom jag och slöt mig till ditt band, och sedan lönade du mig på detta lömska sätt.»

»Så du pratar», utbrast snappanehöfdingen, som hunnit tillräckligt sansa sig medan Peder Grimmer talade, »inte behöfver du vidare någon gård, men råkar du att hädanefter bli gästgifvare ännu en gång, så blir det väl i sjelfvaste helvetet.»

Dessa råa och hånfulla ord gjorde Peder Grimmer förstummad för några minuter. Men det raseri, som besjulat honom ända från det ögonblick, då han af den döende snappanen fick lära känna Sven Påfvelssons dubbelhet, grymhet och falskhet, bröt nu ut med förfärlig kraft, då snappanehöfdingen till dessa sina dåliga egenskaper också fogade hånet. Knifven för blixtnabbt ur bältet, och med dundrande stämma skrek Fjelkinge fordne gästgifvare:

»Jag ska' se ditt hjerteblood, skurk! Försvara dig, annars nedgör jag dig som en hund!»

»Jag håller mig alltför god att slåss med en sådan krake», svarade Sven Påfvelsson stolt.

Han hade knappt fått sista ordet öfver läpparne, då Peder Grimmer blindt rusade på honom. Sven Påfvelsson vek hastigt undan och gaf sina män ett tecken.

Oaktadt motgångarne fruktade desse ännu sin anförarens makt och stränghet. Hela bandet omringade för den skull Peder Grimmer under hotande åtbörder och skällsord.

»Bind honom säkert», befalld snappanehöfdingen derefter, »nej, bind honom i stället vid den här eken och kasta sedan till måls på honom med edra knifvar.»

Just som snappanarne skulle verkställa den grymma befallningen hördes ånyo ropet:

»Svensken kommer! Svensken kommer!»

Nu blef det åter en förfärlig villervalla bland Sven Påfvelssons band. Efter en hastig blick på de anryckande soldaterna, gaf han sjelf för andra gången tecken till flykt.

Men som en hvirfvelvind störtade »rehnsköldarne»

och delsboryttarne fram. Sven Påfvelsson blef snart upphunnen af den ryttare, som berättat spökhistorien på grafven på Fjelkinge kyrkogård, och skjuten rakt genom hufvudet i samma ögonblick, som han ämnade gömma sig i ett busksnår.

Utan att gifva det ringaste ljud ifrån sig föll den af hela Skåne fruktade Sven Påfvelsson död till marken. Hans band omringades och sedan största delen stupat blefvo de återstående tjugu, deribland Peder Grimmer och »Rödskallen», tillfångatagne.

Hummerhjelm var icke den, som lade fingrarna emellan när det gällde att utkräfva hämnd på snapphanar. Fångarne blefvo genast framförde till den stora eken, hvares grenar ryttmästaren betänksamt mönstrade, under det han sade till sin underbefälhafvare:

»Jag tror nog att de ska' kunna bära allesammans de der skurkarne.»

»Ja, dubbelt så många, om det gäller», svarade löjtnanten.

»Har ni räknat dem?»

»Ja.»

»Hur många ä' de?»

»Jemt tjugu.»

Under förberedelserna till afrättningen hunno våra bekanta från smedjan jemte Norje-Pelle och hans båda döttrar fram. När den olycklige gästgifvaren fick syn på Peder Grimmer, utbrast han:

»Kunde nog tro, att du skulle finnas här. Det är då i Herrans namn väl, att du ändteligen får straff för alla de skurkstreck du begått.»

Norje-Pelle hade ansträngt sina lungor så, att hans ord skulle höras af alla. Fjelkinge fordne gästgifvare hörde dem också.

»En vålnad, en vålnad», skrek han, då han varseblef Norje-Pelle. »Låt mig vara i fred!»

»Nej, jag är ingen vålnad», svarade den miss-handlade gästgifvaren. »Jag känner på mig att jag ska' lefva, men du, din rackare, ska' snart dingla der uppe!»

»Nåd, nåd», jemrade sig Peder Grimmer och störtade på knä framför Hummerhjelm, »nåd, nåd!»

»Gör repen fort i ordning», befalldes denne strängt

och gick bort ifrån Peder Grimmer utan att bevärdiga honom med en enda blick.

Då allt var färdigt till exekutionen, sade ryttmästaren, under det han såg sig omkring bland sitt folk:

»Är det någon af er, som vill hänga de skurkarne?»

Ingen svarade.

Hummerhjelm upprepade sin fråga och nu i högre ton, emedan han trodde att hans förra spörsmål icke uppfattats.

I detsamma framsteg en gammal korporal, skakade det hvita hufvudet och sade:

»Begär inte att hederlige män och soldater ska' förnedra sig så djupt. Det finnes ingen af oss, som vill besmutsa sig med att ens vidröra de rep, som de der uslingarne ska' hänga i.»

Nu blef Hummerhjelm aldeles rådlös. Sjelf kunde han naturligtvis icke bli snapphanarnes bödel.

I dessa ögonblick framsteg »Rödskallen». Hans lömska blickar irrade omkring en stund utan mål, men stannade slutligen på Hummerhjelm.

»Herre», sade han, »om ni skänker mig lifvet, ska' jag hänga de andre.»

Ett förfärligt anskri af hämnd och raseri skallade från de öfrige nitton snapphanarnes läppar, och endast soldaternes närvaro afhöll dem från att kasta sig öfver »affällingen» och slita honom i stycken.

»Jo, det är en ljus fogel, den der», sade Matts Folkesson och pekade på »Rödskallen», som bäfvande inväntade Hummerhjelm's svar.

»Af honom kan man inte vänta annat», inföll länge Hans.

»Jag går in på att skänka dig lifvet», sade i detsamma ryttmästaren. »Men då ska' du också hänga dem ordentligt.»

»Var lugn för det, herre», svarade »Rödskallen», under det en blix af glädje lyste i hans ögon. »Bara snarorna ä' i ordning och repen bastanta, så ska det gå lätt för sig.»

Men det gick inte så lätt som »Rödskallen» trodde. Soldaterna måste med väld hålla de ursinnige snapphanarne medan snaran lades om deras halsar. När ord-

ningen kom till Peder Grimmer, måste hans armar bakbindas. Han var den siste som hängdes.

»Evig förbannelse öfver dig», röt Fjelkinge fordne gästgifvare och spottade »Rödskallen» midt i ansigtet. »Mätte du aldrig få någon ro hvarken i detta lifvet, eller i grafven. Förbannelse öfver dig, du...»

»Rödskallen» afklippte tvärt den öfver honom uttalade förbannelsen genom att skyndsamt hissa upp Fjelkinge fordne gästgifvare i den lummiga eken. Derefter slog den puckelryggige och vanskaplige bödeln till ett hänskratt, som gaf ett skärande, ohyggligt genljud i alla de närvarandes hjertan och störtade bort som om han varit jagad af de kort förut hängdes vålnader.

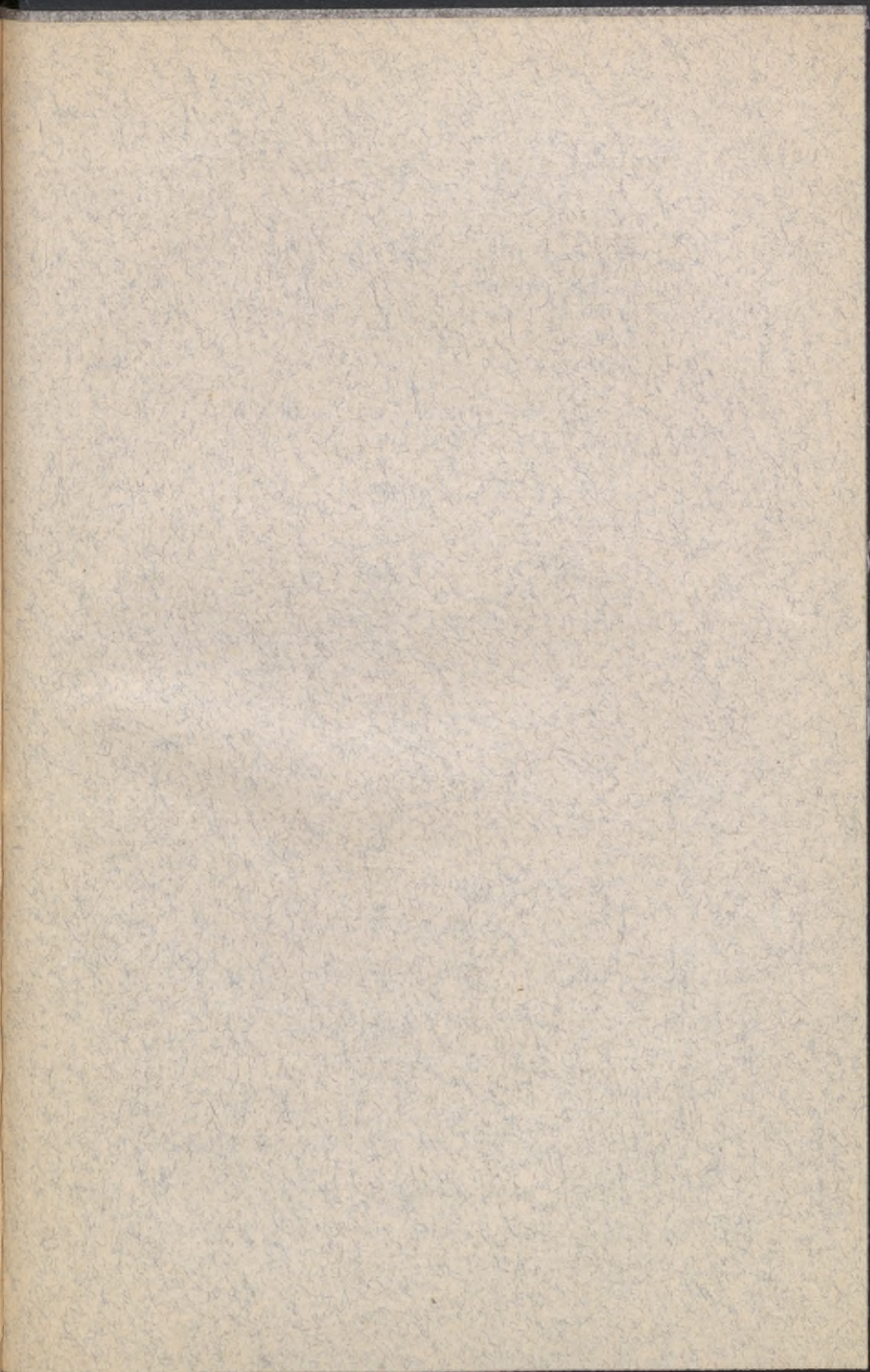
Afskydd af alla fick »Rödskallen» derefter icke fred på något ställe. Och ett år derefter, på samma dag som han varit bödel åt sina kamrater, träffade ett par vedhuggare hans döda kropp, hängande i ett af Ryssbergets högsta träd.

Freden mellan Sverige och Danmark undertecknades året derefter i Lund, och icke många månader gingo till ända, förrän smedjan på Ryssberget åter uppbyggdes större och vackrare än förut. Hans och Inga blefvo också ett par, och Matts Folkesson öfverlemnade allt sitt arbete åt den präktige mågen, som i sin tjänst behöll Jöns och Anders. Jerker, som också hade lust för smedsyrket, blef efter några år en af Hans' skickligaste gesäller och glömde aldrig att prisna den dag, då han vid Fjelkinge gästgifvaregård underrättade Matts Folkesson om den hotande faran.

Norje gästgifveri uppbyggdes åter, och den tillfrisknade gästgifvaren återtog sin fordna verksamhet. Hans båda döttrar, som lidit så mycket, blefvo sedan gifta, den ena med Jöns och den andra med Anders.

Och så blef det till slut frid och glädje i denna af krigets förhärjande fackla så svårt hemsökta nejd. Det enda minne, som ännu finnes kvar efter denna stormiga tid, är den ofvan nämnde snapphaneeken,

Historiskt-Romantiska Berättelser.

Af **J. O. Åberg.**

- Erik Ollikainen, pris 1 krona.
Spofvens pistol, pris 50 öre.
Sammansvärjningen i Krakau, pris 50 öre.
Karl XII:s värja, pris 75 öre.
Ett qvinnodåd, pris 35 öre.
Lots-Jakob, pris 1 krona.
Skräddarne i Greiffenhagen, pris 30 öre.
Karl XII som fångvaktare, pris 50 öre.
Lasse i gatan, pris 60 öre.
Banér i säcken, pris 1 krona.
Mans Lurifax, pris 75 öre.
Snapphanarne, pris 2 kronor.
Den siste karolinen, pris 60 öre.
Mjölmarfickan vid Lützen, pris 50 öre.
Under Snapphane-eken, pris 1 krona.
Öfverlöparen, pris 50 öre.

Af **Sylvia.**

- Magdalena Rudenschöld, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Axel Fersen och Marie Antoinette, pris häftad 2,50, inb. 3,50.

Af **Lodbrok.**

- Fänrik Flinks minnen från trettioåriga kriget, häftad 3,75,
inb. 5 kr.
Fröken Bärfelts Hemlighet i 8 häften, pris 6 kronor.

Iske Historiska Romoner.

Af **Lodbrok.**

- Nybygget vid Vargkullen, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Millionärens dotterson, pris häftad 3 kronor.
-

1001850723

